

Årsrapport 2020 for Lillesands Sparebank

▶▶ ÅRSBERETNING 2020

Lillesands Sparebank er en selvstendig og solid sparebank. Banken ble etablert i 1852 og har igjennom 169 år utviklet seg i takt med lokalsamfunnet. Lillesands Sparebank driver sin virksomhet i Lillesand kommune. Virksomheten har hovedvekt på sparing, finansiering og betalingstjenester. I tillegg formidler vi forsikring, leasing og plassering i aksjer og fond. Banken har også eierandeler i boligkredittforetak og i eiendomsmeglerforetak. Lillesands Sparebank tilbyr tjenester av høy kvalitet og profesjonell rådgivning for å skape trygghet og vekst for kundene våre.

Lillesands Sparebank sitt markedsområde er personkunder, små og mellomstore bedrifter, primærnæringer, organisasjoner og offentlig virksomhet i kommunen samt naturlige geografiske grenseområder i nabokommunene. Videre skal banken også ha som mål å dekke tjenester til utflyttede "Lillesandere" og andre personer/bedrifter som vi gjennom kjennskap ønsker å ha som kunder. Banken har også som mål å kunne være banken for de som har hytte/feriebolig i Lillesand kommune.

2020 er annerledesåret vi sent vil glemme. Til tross for usikkerhet, endrede rammebetingelser og hjemmekontor opplever vi en bank- og finansbransje som på rekordtid har tilpasset seg en ny hverdag. Det er nok mange bransjekolleger som vil si seg enige at aktivitetsnivået i 2020 har vært høyere enn noensinne. Dog med endel aktiviteter vi ikke hadde planlagt for. Banken har en samfunnskritisk funksjon, og det er strenge krav om at vi alltid skal kunne levere våre tjenester. Det fordrer at vi tilpasser oss situasjonen og det kan vi med hånden på hjertet si at vi har greid i 2020.

VÅR VISJON ER Å VÆRE
BYENS BANK

VÅRE VERDIER OG KUNDELØFTER
SOLIDE, ENGASJERTE, PERSONLIGE OG PROAKTIVE

▶ NORSK ØKONOMI 2020

Norsk økonomi hadde god styrefart inn i 2020, men i mars ble økonomien truffet av et dobbelt sjokk da landet ble stengt ned i bekjempelsen av koronapandemien, og falt i oljeprisen som følge av lavere global etterspørsel. Landet har vært gjennom en av de største nedgangskonjunkturer siden andre verdenskrig, med rekordhøy arbeidsledighet og et brått fall i verdiskapingen. Samlet sett har norsk økonomi klart seg relativt bra sammenlignet med øvrige vestlige land. Norges Bank ser for seg et betydelig oppsving i 2021 etter hvert som vaksineringsprogrammet rulles ut og de statlige restriksjonene trekkes tilbake.

I det korte bildet har de statlige restriksjonene i bekjempelsen av viruset en nedkjølende effekt på norsk økonomi. Samtidig ble det gjennom fjoråret iverksatt en rekke kraftfulle tiltak for å stimulere økonomien. Norges Bank hadde tidligere økt styringsrenten fra 0,5 % til 1,5 %, noe som ga potensielle for kraftfulle tiltak gjennom ordinær pengepolitikk. I 2020 ble styringsrenten senket i tre omganger, ned til rekordlave 0 %.

I tillegg til en rekordlav styringsrente har finanspolitikken blitt innrettet svært ekspansivt. Tiltak som for eksempel innføringen av kompensasjonsordningen har bidratt til at det strukturelle, oljekorrigerte budsjettunderskuddet forventes å ende på 392,5 milliarder kroner, tilsvarende 12,3 % av trend-BNP for Fastlands-Norge. Endringen målt mot 2019 (budsjettimpulsen) indikerer en ekspansiv effekt på 4,5 %. For 2021 er det forventet at budsjettet skal bidra med en kontraktiv impuls inn i norsk økonomi.

Norsk Fastlands-BNP falt med om lag 3,4 % i 2020. Norges Bank ser for seg en økning på 3,7 % i 2021 og 3,1 % i 2022. Sentralbanken knytter sine prognoser for en rask gjeninnhenting med økt konsum i husholdningene, økte boliginvesteringer og offentlig etterspørsel. Derimot trekker petroleumsinvesteringer og foretaksinvesteringer ned utviklingen i verdiskaping i 2021. Norges Bank viser videre til at den underliggende inflasjonen er over målet, men at styrkingen av kronen og utsikter til lav

lønnsvekst vil bidra til at prisveksten avtar fremover. Boligmarkedet opplevde gjennom fjoråret en sterk prisvekst, godt hjulpet av det lave rentenivået. Norges Bank har uttalt at en lang periode med lave renter øker faren for at finansielle ubalanser bygger seg opp. Utviklingen i boligmarkedet og husholdningenes gjeldsbelastning vil dermed isolert sett kunne bidra til et høyere rentenivå etter hvert.

Norges Bank har kommunisert at styringsrenten vil bli liggende på dagens nivå en god stund fremover, og har i rentebanen signalisert at renten vil øke gradvis fra første halvår 2022. Samtidig vises det til at størrelsen på tilbakeslaget i økonomien og vesentlig usikkerhet rundt veien videre tilsier at styringsrenten vil holdes på dagens nivå helt til det er klare tegn til at forholdene i økonomien normaliseres.

▶ INTERNASJONAL ØKONOMI 2020

Koronapandemien og dets konsekvenser har vært den dominerende faktoren i verdensøkonomien i snart ett år. Den andre bølgen av viruset har i høst ført til nye, strenge restriksjoner, og satte en brems på den globale gjeninnhenting. Flere vaksinasjonsprogrammer har blitt godkjent i USA og i EU, og det rettes stor innsats mot en rask utrulling. Det er imidlertid usikkerhet forbundet med tempoet for utrullingene, vaksinenes varighet og potensielle nye mutasjoner av viruset. Det medfører at det kan ta tid før den globale økonomien bedres betydelig og kommer tilbake til BNP-nivåer før krisen.

For å bekjempe den økonomiske nedturen har det blitt igangsatt massive penge- og finanspolitiske tiltak. Dette har bidratt til å redusere risikoen for enda flere konkurser, tap av arbeidsplasser og finansiell uro.

På verdensbasis har husholdningenes sparing økt betydelig gjennom krisen, som følge av stimulanspakker og begrensede muligheter til konsum ved nedstenging av samfunnet. Det er dermed ventet en rask økning i konsumet etter hvert som økonomiene åpner og usikkerheten reduseres.

▶ LOKALT

Lillesand Kommune hadde pr. 3. kvartal 2020 11 165 innbyggere og en befolkningsvekst på 0,8 % siden året før. Arbeidsledigheten pr. nyttår 2020 var på 3 % mot 3,6 % i Agder og 4,1 % i landet for øvrig. Det vil si en økning på 1,3 % fra året før i Lillesand.

Lillesands Sparebank og lokalt næringsliv hadde god styrefart inn i starten av 2020 men dette endret seg i mars 2020. Det som skjedde da vil det bli fortalt om i generasjoner fremover. Det har vært et år som har kostet mye for mange. Samtidig er det imponerende å se den innsatsen som er lagt ned fra næringslivet i Lillesand for å gjøre det beste ut av situasjonen. Flere bedrifter mistet inntektsgrunnlaget over natten. Mange har måttet fornye forretningsmodellen sin både to og tre ganger. Samtlige bedrifter har stått på. Og noen kan også se tilbake på et godt resultat i 2020. Det har vært meldt tre konkurser i Lillesand Kommune i 2020 mot åtte året før.

For oss i Lillesands Sparebank har det viktigste vært å ha en tett dialog med kundene våre for å hjelpe til i en vanskelig fase.

De aller fleste av våre kunder betjener sine lån på en tilfredsstillende måte, og andelen av misligholdte lån er beskjeden til tross for en krevende situasjon.

Banken ønsker å være en bidragsyter i lokalsamfunnet. I tillegg til den ordinære gaveutdelingen, gir vi støtte til mange ulike tiltak og arrangementer i løpet av året med hovedfokus på barn og unge. Banken har i 2020 støttet på lik linje som tidligere år til tross for redusert aktivitet. Det er viktigere enn noen gang å opprettholde det gode tilbudet etter pandemien spesielt barn og unge. Banken opprettet i 2020 et eget koronafond.

► REGNSKAP

Styret i Lillesands Sparebank kan for 2020 legge fram et meget godt resultat med lave tap. Regnskapet er preget av engangseffekter etter salg av aksjer. Banken har et kontinuerlig fokus på kostnadsreducerende tiltak for å møte en fallende rentenetto grunnet lavt rentenivå. Bankens soliditet og kapitaldekning er fortsatt tilfredsstillende. Rentenetto er betydelig lavere enn i fjor, men rentemarginen er stigende. Etter styrets mening gir resultatregnskapet og balansen med tilhørende noter og kontantstrømanalyse en fyllestgjørende informasjon om årets virksomhet og bankens stilling ved årsskiftet.

Årsregnskapet er lagt fram under forutsetning om fortsatt drift. Banken har en betryggende egenkapital, og styret er av den klare mening at det ikke er noe i dag som tilsier annet enn fortsatt drift.

Styret har ikke sett hendelser etter balansedatoen som påvirker forhold i det avlagte regnskapet.

► BALANSEN

Forvaltningskapitalen

Bankens forvaltningskapital var ved utgangen av 2020 på 3 635 mill. kroner. Dette er en reduksjon på 2 mill. kroner eller -0,05 % mot en økning på 206 mill. kroner og 6,00 % året før.

Innskuddsutviklingen

Innskudd fra kunder var ved årsskiftet 2 374 mill. kroner. Dette ga en reduksjon på 74,39 mill. kroner eller -3,01 % mot 7,2 % i året før.

Innskudd fra privatpersoner viser en økning på 9,77 % mens innskudd fra næringslivet viser en reduksjon på 27,84 %. Av innskuddene er 21 mill. kroner fastrenteinnskudd. Av bankens samlede innskudd kommer 74,65 % mot 65,9 % året før fra personmarkedet, 24,3 % mot 24,1 % året før fra næringslivet og 0,1 % mot 9,5 % året før fra offentlig sektor. Innskuddene utgjorde ved årets utgang 75,5 % av utlånene, mot 80,4 % året før.

Utlånsutviklingen

Bankens samlede brutto utlån økte med 95 mill. kroner til i alt 3 137 mill. kroner, noe som gir en vekst på 3,29 % mot 2,31 % året før. Tar man hensyn til redusert overføring av lån til Verd Boligkreditt AS på 20 mill. kroner, så er veksten på 2,16 %.

Lån til privatpersoner økte med 80 mill. kroner, mens lån til næringslivet økte med 21 mill. kroner. Kasse-, drifts- og brukskreditter til næringslivet utgjorde 33,3 mill. kroner i 2020. Bankens utlån pr. 31.12.20 var fordelt med 73,5 % (73,3 % i 2019) på personmarkedet og 26,5 % (26,7 % i 2019) på næringslivet.

Verdipapirer

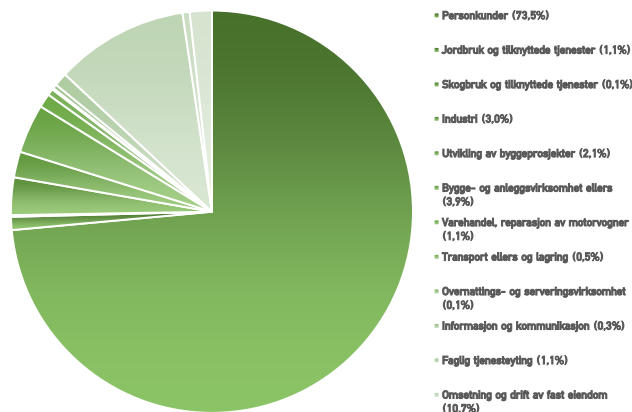
Ved utgangen av året var bankens verdipapirportefølje bokført med 288,5 mill. kroner mot 179,2 mill. kroner året før. Av beholdningen er 162,4 mill. kroner plassert i rentebærende verdipapirer og 126,2 mill. kroner i aksjer og egenkapitalbevis.

Gjennomsnittlig avkastning av obligasjonsbeholdningen var 0,61 % i 2020 mot 2,30 % i 2019. Banken har ikke handelsportefølje. Som tidligere år har banken fulgt en forsiktig linje i forbindelse med plassering i verdipapirer.

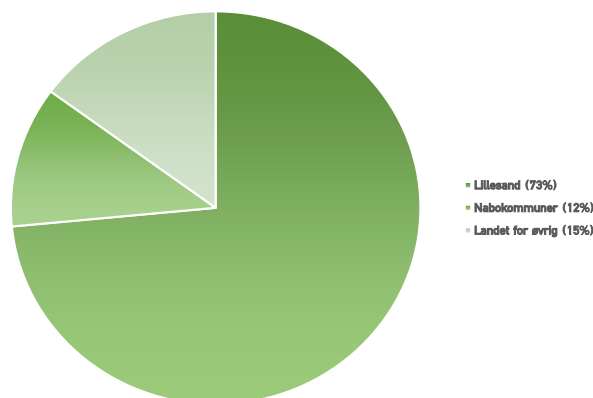
Likviditet

Banken har gjennom 2020 hatt en tilfredsstillende likviditetssituasjon. Bankens gode resultat og solide kapitaldekning har bidratt til at nødvendig kapital har vært tilgjengelig. For å sikre en god og stabil likviditet hadde vi ved utgangen av året 730 mill. kroner i innlån fra penge- og kredittmarkedet, hvilket er en reduksjon på 15 mill. kr fra samme tidspunkt i fjor. Samlede plasseringer i kasse og bank utgjorde 183,5 mill. kroner ved årsskiftet mot 391,7 mill. kroner året før. Innlån fra penge- og kredittmarkedet har en løpetid fra 1 til 4 år.

Hvem låner i sparebanken 2020

Geografisk fordeling av utlån 2020

► DRIFTSRESULTATET

Resultatet før skatt utgjør 39,0 mill. kroner mot 33,0 mill. kroner i fjor. Etter skattekostnader er resultatet 31,5 mill. kroner mot 24,9 mill. kroner i fjor. Resultat etter andre inntekter og kostnader utgjør 34,2 mill. mot 24,9 mill. i fjor.

Netto rente- og provisjonsinntekter er redusert med 3,3 mill. kroner til i alt 54,7 mill. kroner og netto andre inntekter er økt med 18,1 mill. kroner til i alt 32,6 mill. kroner. Kursregulering ved overgang til IFRS utgjør mesteparten av forskjellen.

Driftskostnadene utgjør 44,3 mill. kroner mot 41,1 mill. kroner i fjor.

Tap på utlån og mislighold

Tap på utlån beløper seg til 4,1 mill. kroner.

Brutto misligholdte lån utgjør 5,11 mill. kroner som er 0,08 % av brutto utlån.

- Årsoverskuddet etter beregnet skatt på kroner utgjør 34,2 mill. kroner mot 24,9 mill. kroner forrige år.

Disponering av overskuddet

Styret foreslår at overskuddet på 34,2 mill. kroner disponeres slik:

- Overført gavefond 3,5 mill. kroner
- Overført sparebankens fond 30,7 mill. kroner

Kontantstrømoppstillingen

Kontantstrømoppstillingen viser netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter på - 228 mill. kroner. Netto likviditetsendringer fra investeringsaktiviteter er på 1,2 mill. kroner, og netto likviditetsendring fra finansieringsaktiviteter er på 13,7 mill. kroner.

Egenkapital og soliditet

Bankens soliditet er tilfredsstillende. Kapitaldekningen utgjør 21,61 % (21,27 % i 2019) som er betydelig over myndighetenes kapitaldekningskrav.

Samlede fond er på 483,1 mill. kroner og utgjør 13,3 % (11,7 % i 2019) av forvaltningskapitalen pr. 31.12.2020.

Renteutviklingen

Norges Bank satte i 2020 styringsrenten ned til 0%.

Risikostyring

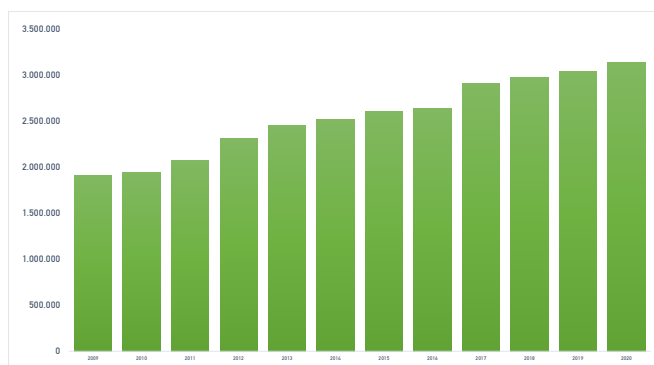
Med risiko forstår vi alle forhold som kan hindre banken i å nå fastsatte strategier og mål. Helhetlig risikostyring er en prosess, gjennomført av styret, ledelse og ansatte anvendt i fastsettelse av strategi og på tvers av virksomheten og for å håndtere risiko slik at den er i samsvar med virksomhetens risikoappetitt og for å gi rimelig grad av sikkerhet for virksomhetens måloppnåelse (definisjon COSO). Risikostyring er et fokusområde og en viktig del av den strategiske styringen og styrets oppfølging av banken.

Banken har som et av sine hovedmål å ha en moderat risikoprofil.

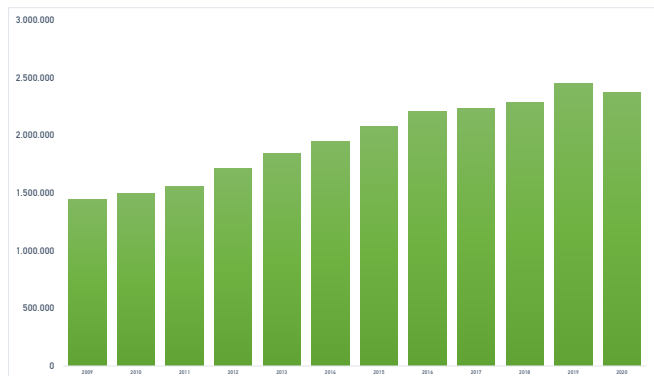
Vi fokuserer på strategisk og forretningsmessig risiko, finansiell risiko og operasjonell risiko. Banken har en løpende prosess knyttet til overvåking og vurdering av de forskjellige risikofaktorer.

Etter styrets vurdering er bankens risikoeksponering i tråd med de retningslinjer som er trukket opp.

Utlån (netto) 2009-2020

Innskudd 2009-2020

► STRATEGISK RISIKO

Strategisk risiko er knyttet til risiko for uventede tap eller sviktende inntjening i forhold til vekstambisjoner, inntreden i nye markeder eller oppkjøp. Denne risikoformen aktualiserer behovet for å se fremover og sikre seg nødvendig kapital i forbindelse med igangsatte og planlagte satsinger. Vi legger stor vekt på å opprettholde den tillit og det gode renommé vi har i markedet. Den strategiske risikoen vil avdekkes gjennom løpende drøftelser i styret og administrasjon og gjennom periodiske evalueringer.

► FINANSIELL RISIKO

Bankens finansielle risiko består hovedsakelig av kredittisiko, likviditetsrisiko og markedsrisiko (rente-, kurs- og valutarisiko). Banken har som et av sine hovedmål å ha en lav risikoprofil. Bankens finansielle risiko avdekkes og styres gjennom månedlige oppgaver/rapporteringer.

Kredittisiko

Kredittisiko kan defineres som risikoen for tap som følge av at motpart ikke overholder sine forpliktelser, og at stille sikkerheter ikke dekker utestående krav. Kredittisikoen er historisk sett den største risikoen i bankdriften. I vår utlånsprosedyre legges det stor vekt på betalingsevne og sikkerhet for å holde kredittisikoen under kontroll. Vi oppdaterer kontinuerlig policy og håndbøker i henhold til Finanstilsynets retningslinjer/forskrifter. Kredittisikoen overvåkes gjennom misligholdsrapportering, kredittkontroll og oppfølging av utsatte engasjementer.

Bedriftskundenes regnskaper innhentes årlig, og hvert kvartal går vi gjennom de engasjementene som vi definerer som utsatte. Styret får seg jevnlig forelagt rapporter over utsatte engasjementer.

Det vesentligste av vår virksomhet er konsentrert i Lillesandsområdet. Videre har vi til dels høy konsentrasjon av engasjementer mot lokale håndverksbedrifter. For øvrig vises til note 24.

Banken har i de senere år hatt lave tapskostnader, og ved utgangen av året var misligholdte lån fortsatt beskjedne. Vi har vurdert at nivået for tap fremover ikke vil overstige 0,30 % av brutto utlån i en 3-års-periode. Vi har ikke foretatt endringer av vår kredittisikoprofil gjennom året. Ved eventuelle fremtidige endringer i denne, forventer vi at normale tap skal kunne dekkes av bankens ordinære driftsresultat.

I dag er det vår oppfatning at den samlede risiko innenfor dette området kan anses som forholdsvis lav.

Markedsrisiko

Renterisikoen i bankporteføljen er knyttet til tap i forbindelse med ulik bindingstid i forbindelse med bankens innskudds- og utlånsportefølje. Banken har for tiden bare mindre beløp i innskudd og utlån med bundet rente – alle øvrige utlån og innskudd er gitt med flytende rente. Fastrentelån sikres ved behov med renteswapper. Dette medfører at det i hovedsak kan gjøres parallellt skift i rentenivået for innskudd og utlån. Bankens finansiering fra markedet fastsettes kvartalsvis i henhold til 3 måneders Nibor.

Styret har fastsatt retningslinjer for handel med verdipapirer, hvor det er lagt vekt på å ha en lav risikoprofil. Det kjøpes kun papirer med flytende rente, og bankens policy er at obligasjoner holdes til forfall. Varigheten av obligasjonsbeholdningen var pr. 31.12.2020 på 0,17 år, uendret fra 2019.

Banken har også i 2020 bare i beskjeden grad vært eksponert i ikke-strategiske egenkapitalbevis og aksjer.

Renterisikoen innenfor nevnte områder vurderer vi ikke som betydelig. Bankens styre vurderer risikoen for tap på verdipapirplasseringene som tilfredsstillende.

Lillesands Sparebank har kun en beskjeden kontantbeholdning som er knyttet til kjøp og salg av reisevaluta, og risikoen i denne er liten. Vi har videre stilt garantier for et beskjedent antall valutalån.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at konsernet ikke er i stand til å kunne innfri sine forpliktelser ved forfall, samt risikoen for at banken ikke klarer å møte sine likviditetsforpliktelser uten at kostnaden ved dette øker dramatisk. Nivået

på institusjonens forvaltningskapital og kapitaldekning vil være en sentral forutsetning for å kunne tiltrekke seg nødvendig funding til enhver tid. Banken er registrert på ABM (en alternativ markeds plass på børsen for notering og handel av obligasjoner og sertifikater).

Innskudd fra kunder er bankens viktigste og mest stabile finansieringskilde. Styret legger vekt på at forholdet mellom innskudd fra kunder og utlån skal være tilfredsstillende. De tre største innskuddene er fra næringslivet og offentlig sektor og beløper seg til totalt 93,5 mill. kroner.

Banken har pr. 31.12.2020 hentet inn 730 mill. kroner fra penge- og kredittmarkedet, en reduksjon på 15 mill. kroner fra 2019. Det er overført 667 mill. kroner i lån til Verd Boligkreditt AS, og banken har fortsatt en buffer av lån som er klargjorte og som kan overføres ved behov. Bankens gode resultat og solide kapitaldekning har bidratt til at nødvendig kapital har vært tilgjengelig også i 2020, og til akseptabel pris. For å redusere likviditetsrisikoen, er banken bevisst på å spre innlån på ulike løpetider, samtidig som låneopptakene er langsiktige.

Ved årsskiftet var innskuddsdekningen på 75,48 % mot 80,41 % i fjor.

Styret har fastsatt retningslinjer for likviditetsstyring. Vi benytter Finanstilsynets likviditetsindikator og det er lagt opp til at vi skal ligge i området lav eller moderat risiko. Vi har hatt en tilfredsstillende likviditetssituasjon gjennom året, samtidig som styret følger finansieringen av banken nøye.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko kan defineres som risikoen for tap som skyldes utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser, svikt hos mennesker og i systemer eller eksterne hendelser. Vi har fokus på at vi har den kompetansen som trengs samt å avdekke eventuell nøkkelmennsrisiko. En vesentlig del av den operasjonelle risikoen i banken er knyttet til bruk av informasjons- og kommunikasjons teknologi, tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering samt personvern. Risikoen avdekkes gjennom internkontroll og revisjonshandlinger. Risikoen vurderes som akseptabel.

► RISIKOSTYRING OG INTERNKONTROLL

Styret har fastsatt prinsipper for internkontrollen i banken på de ulike aktivitetsområder og påsett at den er etablert i samsvar med lover og forskrifter. Styret har behandlet den årlige internkontrollrapporten og kan bekrefte at den etter styrets mening er gjennomført og dokumentert i henhold til CRR/CRD IV-forskriften.

Styret har gjennom året gjennomgått og vurdert bankens risiko- og kapitalvurderingsprosess (ICAAP). ICAAP er en integrert del av styrets og ledelsens rutiner for overordnet styring og kontroll. Styret mener at banken har tilpasset seg regelverket på en god måte ut fra bankens størrelse og risikoprofil.

Offentliggjøring av finansiell informasjon etter CRR

Vi viser til CRR del 8 og kan opplyse at informasjon vedrørende Pilar III fremkommer på bankens hjemmeside.

► ETIKK

Banken har utarbeidet egne etiske retningslinjer og legger stor vekt på å ha en høy etisk standard internt og i sin dialog med kunder. I disse retningslinjene er også samfunnsansvar omhandlet. Disse retningslinjene er lagt ut offentlig via banken sin hjemmeside. Alle ansatte har gjennomgått kurs i etikk. Vi mener at dette blir godt ivarettatt i banken.

► ØKONOMISK KRIMINALITET

Hvitvasking og terrorfinansiering

Banken skal bekjempe økonomisk kriminalitet på bakgrunn av risikovurderinger og oppfølging av antihvitvaskerådet, mistenkelige transaksjoner og mulige svindelsaker. For at banken ikke skal bli brukt som et virkemiddel til hvitvasking, finansiering av terror eller dødelige våpen, gjennomfører banken en rekke tiltak. Bankens rutiner og retningslinjer baserer seg på hvitvaskingsloven, med tilhørende forskrift og rundskriv fra Finanstilsynet. Våre hovedoppgaver tilknyttet dette er å gjennomføre risikovurderinger, gjennomføre kundekontroll, undersøke mistenkelige transaksjoner og kunder, samt rapportere mistenkelige transaksjoner til Økokrim.

Skatt

Banken skal ikke investere i selskaper eller gi kreditt til kunder som organiserer sin virksomhet i såkalte skatteparadis eller som ikke rapporterer sin virksomhet i ethvert land de opererer i. Videre forventes det at bankens kunder er åpne om sine eierstrukturer, at de organiserer sin virksomhet på en slik måte at de gjenspeiler reell produksjon/verdiskapning, og ikke utnytter smutthull i lovverket for å unngå beskatning ved bruk av skatteparadis. Det innebærer også at selskapene har prosedyrer for iverksettelse av tiltak ved mistanke om at ansatte eller leverandører har gjort seg skyldige i tilrettelegging av skatteunndragelse.

Korrupsjon

Korrupsjon omfatter å bestikke eller ta imot bestikkelser i form av penger, gaver eller tjenester. Banken har nulltoleranse for korrupsjon. Det gjelder både innad i organisasjonen, hos bankens kunder, i selskaper banken investerer i, hos våre fondsleverandører og hos leverandører til bankens egne innkjøp.

► PERSONAL- OG ARBEIDSMILJØ

Ved utgangen av året var det ansatt 17 personer i full stilling og 6 personer på deltid. Dette innebærer at det er knyttet 21,2 årsverk til banken pr. 31.12.2020. Vaktmester og student er engasjert på deltid og kommer i tillegg.

Vår målsetting er at vi skal opprettholde et arbeidsmiljø som er i samsvar med lover og regler for helse, miljø og sikkerhet. Samarbeidet med de ansatte i forskjellige utvalg har vært godt, og arbeidsmiljøet må betegnes som meget bra.

Banken har kollektiv pensjons- og ulykkesforsikring for de ansatte. Aldersgrensen er 70 år med mulighet for ansatte til å gå av med AFP fra 62 år. Legeundersøkelse gjennomføres rutinemessig, og helsetilstanden blant de ansatte er god. Sykefraværet var 0,8 % mot 1,8 % året før.

Bankens sikkerhetsutstyr blir jevnlig testet og sikkerhetsrutinene gjennomgått. Det har ikke vært personskader i løpet av året. Endrede rammebetingelser med blant annet nye og strengere kompetansekrav innenfor flere områder gjør det nødvendig å tilrettelegge for å styrke kompetansen i organisasjonen. Banken har tilsluttet seg den nasjonale ordningen for autorisering av finansielle rådgivere. Syv av bankens ansatte er autoriserte finansielle rådgivere. En av disse er også autorisert som sensor. I tillegg er to ansatte autoriserte som forsikringsrådgivere og fem autoriserte på kreditt. Banken er i prosess med autorisering på kreditt for ytterligere to ansatte samt en på AFR.

► LIKESTILLING

Banken har som mål å arbeide for at det skal være full likestilling mellom kjønnene i hele organisasjonen. I vårt høyeste organ, generalforsamlingen, er kvinneandelen 50 %, og i styret 40 %. Av bankens 23 ansatte er 15 kvinner og 8 menn. 6 kvinner arbeider deltid, 37,7 % av totale årsverk er menn og 62,3 % kvinner.

► BÆREKRAFT

Gjennom hele vår historie har vi jobbet for at lokalsamfunnet skal ha de beste vekstvilkår og utvikle seg bærekraftig. Dette skal vi fortsette med, og det betyr å ta ansvar både for lokalmiljø og globalt miljø. Både banken og lokalsamfunnet står ovenfor betydelig omstilling for å nå målene om at Norge skal legge til rette for 55 % utslippskutt frem mot 2030 og bli et lavutslippsland innen 2050. Samtidig kan fysiske klimaendringer ha betydelige negative konsekvenser. For å imøtekomme dette må vi omstille oss til et samfunn hvor vekst og utvikling skjer innenfor naturens tålegrense samtidig som vi håndterer de negative konsekvensene klimaendringene medfører. Bankens Miljøfyrtårn-sertifisert, som er et anerkjent miljøledelsessystem rettet mot privat og offentlig sektor. Innenfor rammene av sertifiseringen ønsker banken særlig å prioritere FN's klimamål 12 (Ansvarlig forbruk og produksjon) og 13 (Stoppe klimaendringene):

«Bærekraftig forbruk og produksjon handler om å gjøre mer med mindre ressurser. I dag forbruker vi mye mer enn hva som er bærekraftig for kloden. For eksempel går en tredjedel av maten som blir produsert bort, uten å bli spist.

For å sikre gode levekår for nåværende og fremtidige generasjoner må også hver enkelt forbruker endre livsstil. Det innebærer å minske ressursbruken, miljødelegasjonen og klimautslippene som et samfunn og som enkeltperson. På sikt vil dette føre til økonomisk vekst, begrense klimaendringer og øke livskvaliteten til mennesker på jorda.

Mengden klimagasser fortsetter å øke og klimaendringene skjer raskere enn antatt. Effektene av klimaendringene er synlige over hele verden. Den globale gjennomsnittstemperaturen har steget omtrent 1 °C siden før-industriell tid, i tillegg fortsetter havnivået å stige. De fattigste rammes hardest. Land har levert nasjonale planer for reduksjon, men de er ikke omfattende nok.

Klimaendringer er et globalt spørsmål og kjenner ingen landegrenser. Det er viktig å begrense økningen av gjennomsnittstemperaturen til 1,5 °C dersom verden ønsker å slippe katastrofale konsekvenser i fremtiden. Vi må finne globale løsninger på en rekke områder. I tillegg til å kutte i utslipp og fange og lagre CO₂, må det satses mer på fornybar energi, nye industrielle systemer og endring i infrastruktur. I tillegg må vi investere i å verne, tilpasse oss og begrense skadeomfanget.

Dette dokumentet er styrende for bankens arbeid med bærekraft og samfunnsansvar, og bankens målsetning er å være på linje med kravene som stilles her i løpet av 2021. Dette har også sammenheng med bankens etiske retningslinjer.

Lillesands Sparebank ønsker å være et forbilde for hvordan vi mener næringslivet kan bidra til lokalsamfunnet. For å bygge opp om en sterk kultur, godt arbeidsmiljø og bærekraftig forretningsdrift stiller vi strenge krav til våre interne prosesser. Overordnet målsetning er å aktivt og systematisk legge til rette for et godt arbeidsmiljø samt minimere bankens og leverandørers negative miljøpåvirkning. Banken har utarbeidet egne retningslinjer for helse, miljø og sikkerhet som skal sikre at målene oppnås.

Vi skal legge til rette for bærekraftig vekst gjennom vår finansielle forvaltning. Vi skal gi god og ansvarlig rådgivning, tilby klimasmarte tjenester og vi skal ha klare krav og ønsker til hvilke kunder og prosjekter vi finansierer. Banken finansierer mange ulike formål i lokalsamfunnet, både til privatpersoner og bedrifter. Gjennom å tilby bærekraftige produkter og stille krav til låntakere kan vi bidra til den omstillingen som trengs for å nå klimamålene. Dette innebærer at banken fastsetter kriterier og rutiner for engasjementer som er klima- og miljøvennlige, og utvikler låneprodukter som stimulerer til klima- og miljøsmart adferd.

Banken tilbyr fra 2020 grønne boliglån etter gitte kriterier, og arbeider videre med å implementere ESG- og klimarisiko i kredittprosessene. Banken finansierer seg ved innskudd fra kunder og ved innlån fra finansmarkedet. Gjennom å tilby klimasmarte spareprodukter og benytte grønn markedsfinansiering kan banken legge til rette for at kapital gjøres tilgjengelig for prosjekter som fremmer en bærekraftig fremtid. Dette innebærer at banken skal fastsette kriterier og rutiner for finansiering som er klima- og miljøvennlig, og utvikle innskudds- og finansieringsløsninger som stimulerer til klima- og miljøsmart adferd. Banken arbeider for tiden med løsninger for innhenting av markedsfinansiering til klimavennlige formål.

Banken tilbyr forsikring gjennom Frende Forsikring, finansiering gjennom Brage Finans samt aksje- og fondshandel gjennom Norne Securities. Banken er også deleier i Verd Boligkreditt. Gjennom eierskap i disse selskapene skal vi ta en tydelig og aktiv posisjon for selskapenes arbeid med klimaendringer og bærekraftig utvikling. Dette gjelder spesielt produktene vi formidler i banken, men også selskapenes bærekraftsarbeid generelt. Banken forvalter egne midler ved plassering av overskuddslikviditet og egne investeringer. Bankens midler skal ikke plasseres i verdipapirer med negativ klima- og miljøpåvirkning.

► EIERSTYRING

Som selvstendig, selveiende sparebank har vi ingen eiere som skal ha del i bankens overskudd. Etter at gaveutdelingen er gjennomført, legges overskuddet til bankens fond og virker til beste for lokalsamfunnet. Banken har som mål å være lokal, nær og personlig. Viktig for kundebehandlingen i banken er å dekke kundens behov, gi god rådgivning og følge etisk standard.

Sparebankens styringsstruktur følger av særskilte regler i Finansforetaksloven. Dette innebærer andre styringsorganer enn for

aksjeselskaper. Vårt verdigrunnlag og forretningsidé med lokal forankring og samfunnsansvar er tuftet på bestemmelser i Finansforetaksloven og bankens vedtekter og betyr blant annet at eierstyringen utøves av generalforsamlingen som er sammensatt dels av innskytervalgte (12), dels av kommunalt oppnevnte (4), dels av ansatte (4).

Det er styret i banken som har rollen som revisjonsutvalg og risikoutvalg. Risk Manager/Complianceansvarlig rapporterer direkte til styret.

Banken har kontrollmekanismer som sikrer at dens beslutninger treffes uavhengig og i samsvar med en klar risikostrategi og kredittpolicy. Disse er nærmere omtalt i denne beretningen.

► FRENDE HOLDING AS

Med over 250 000 kunder i privat- og bedriftsmarkedet så har Frende klart å nå ambisjonen om å dekke hele Norges kartet med Frenderådgivere. Gjennom eierbankene og egne salgskontor. Fra 1. januar 2021 er også tre brannkasser i Varig inne på eiersiden i Frende.

Det å ha gode forsikringsprodukter for kundene våre, både på skade og liv, er viktig for Lillesands Sparebank og vi har egne dedikerte forsikrings rådgivere i banken. Lillesands Sparebank har en eierpost i selskapet på 0,61 %.

► BRAGE FINANS AS

Brage Finans er et frittstående finansieringsselskap med egen konsesjon for å drive finansieringsvirksomhet. Selskapet har hovedvekt på produkt områdene billån i privatmarkedet og leasing og lån i bedriftsmarkedet. Distribusjonen skjer hovedsakelig gjennom eierbanker, eget salgssapparat og forhandlere. Leasing for næringskundene er et viktig produkt for Lillesands Sparebank samt bil og båtlånsfinansiering for privatkundene. Selskapet er eid av 13 eierbanker og Lillesands Sparebank er en av dem. Lillesands Sparebank sin aksjepost er på 1,51%.

► NORNE SECURITIES AS

Vi er også inne på eiersiden i verdipapirforetaket Norne Securities AS. Norne Securities er et fullservice verdipapirforetak, som tilbyr internetthandel, tradisjonelle megler tjenester og corporate finance. Selskapet er det eneste fullservice verdipapirforetaket i Norge med hovedkontor utenfor Oslo. De frittstående sparebankene som eier selskapet, representerer betydelig distribusjonskraft, kundemasse og kompetanse, og har til sammen en forvaltningskapital i overkant av 400 milliarder kroner. Gjennom selskapet kan Lillesands Sparebank tilby online aksje- og fondshandel til privatkundemarkedet og corporate finance- og investeringsrådgivning til bedriftsmarkedet og profesjonelle investorer. Selskapet fokuserer spesielt på rådgivning, analyse og handel i børsnoterte SMB selskaper. Selskapet Lillesands Sparebank sin eierpost i selskapet er 0,747%.

► VERD BOLIGKREDITT AS

I samarbeid med de andre 8 DSS bankene er vi inne på eiersiden i boligkredittselskapet Verd Boligkreditt AS. Verd Boligkreditt har konsesjon som kredittforetak med rett til å utstede obligasjoner med fortrinnsrett. I motsetning til normal bankfinansiering, som låner inn penger kun sikret i bankenes "gode navn og rykte", kan Verd Boligkreditt finansiere sin utlånsvirksomhet gjennom obligasjoner med sikkerhet i boliglånene som ligger i foretaket. Disse obligasjonene utgjør svært liten risiko for tap for investorene, noe som innebærer at Verd Boligkreditt kan låne inn penger til en lavere pris enn sparebanker kan på egenhånd.

På denne måten vil også mindre sparebanker ha mulighet til å ta opp konkurransen med langt større aktører som allerede har slike kredittforetak på plass. På denne måten sikrer Verd Boligkreditt at kundene gjennom sine lokale sparebanker fortsatt får konkurransedyktige vilkår på boliglånene sine. Lillesands Sparebank sin eierpost i selskapet er på 7,38 %.

► BALDER BETALING AS

Det er i dette selskapet Lillesands Sparebank har sin eierpost i Vipps sammen med 14 andre sparebanker. Balder Betaling AS har en eierandel i Vipps på 10,6 %. Vipps samler eierskapet i store deler av norsk ID- og betalingsinfrastruktur gjennom produkter som Vipps, BankID og BankAxept.

Dette er med å sikre et godt norsk alternativ til store internasjonale aktører innen betalingsformidling. Lillesands Sparebank har en Eierpost på 0,84 %.

► EXBO SØRLANDET AS

Lillesands Sparebank eier 40 % av LSG Eiendomsmegling AS. Flekkefjord Sparebank kom inn på eiersiden i 2020 og kjøpte 10% av Lillesands Sparebank og 10 % av Søgne og Greipstad Sparebank. LSG Eiendomsmegling eier igjen 60 % av Exbo Sørlandet AS. Exbo Sørlandet AS har kontorer fra Arendal i øst, til Lyngdal i vest og Hovden i nord. Dette er med på å befeste vår posisjon som en bank med et fullskala tjenestetilbud. Selskapet har hatt en meget god utvikling, spesielt i Lillesand.

► DSS-SAMARBEID

Samarbeidet med DSS-bankene (de samarbeidende sparebankene) er meget godt, og vi samarbeider innenfor flere områder, men hovedvekten er innenfor IT drift og innkjøp av systemer samt forretningsutvikling.

► UTSIKTENE FOR DET KOMMENDE ÅR

Vi er fortsatt inne i en pandemi som vi ikke vet varighet eller full effekt av enda. Det medfører en usikkerhet for 2021. Landet har vært gjennom en av de største nedgangskonjunkturer siden andre verdenskrig, med rekordhøy arbeidsledighet og et brått fall i verdiskapingen. Samlet sett har norsk økonomi klart seg relativt bra sammenlignet med øvrige vestlige land. Norges Bank ser for seg et betydelig oppsving i 2021 etter hvert som vaksineringsprogrammet rulles ut og de statlige restriksjonene trekkes tilbake.

Finansielt er vi posisjonert for ytterligere vekst og utvikling. Vi har motiverte medarbeidere, gode samarbeidspartnere og en organisasjon som kan snu seg raskt ut ifra endrede rammevilkår. Det tilsier at vi er rigget for ytterligere vekst 2021.

Visjonen vår er å være Byens Bank. Det skal vi fortsette med. Vi har et samfunnsansvar og det tar vi alvorlig. Vi skal fortsette å støtte bredt i lokalsamfunnet vårt. Aktivitet er viktig for et levende og pulserende lokalsamfunn. Vi har også befestet posisjonen vår ytterligere ved den posisjonen vi har til å følge kundene våre tett. Noe vi har sett har vært ekstra viktig for mange under koronaepidemien.

Lokal forankring, korte beslutningsveier, gode rådgivere og et relevant produktspekter tilsier at vi skal være en god bank både for eksisterende og nye kunder også i 2021.

► TAKK

Styret vil rette en hjertelig takk til våre kunder og øvrige samarbeidspartnere for deres oppslutning om banken i 2020. Vi vil også takke alle ansatte for flott innsats og godt samarbeid i året som er gått.

Lillesand, 18. februar 2021

I styret for Lillesands Sparebank

(sign)
Torkil S. Mogstad
styrets leder

(sign)
Inger Vollstad
nestleder

(sign)
Knut Harald Kvifte
styremedlem

(sign)
Heikki E. Systad
styremedlem

(sign)
Brit Lauvrak Andersen
styremedlem

(sign)
Niklas Grønning
ansattes representant

(sign)
Anne-Grethe Knudsen
adm. banksjef

▶▶ RESULTATREGNSKAP

01.01.20 – 31.12.20

Beløp i hele tusen.

	Note	2020	2019
Renteinntekter og lignende inntekter	5	91.849	103.205
Rentekostnader og lignende kostnader	5	37.154	45.251
Netto renteinntekter	5	54.695	57.954
Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	6	11.382	11.736
Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	6	517	1.269
Utbytte og andre inntekter av egenkapitalinstrumenter	6,17	1.742	3.206
Netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og finansielle instrumenter	3,6,7,15	19.747	439
Andre driftsinntekter	6	243	351
Lønn og andre personalkostnader	9,10,30	22.168	19.885
Andre driftskostnader	8	20.946	20.099
Av-/nedskrivninger, verdiendringer og gevinst/tap på ikke-finansielle eiendeler	18	1.161	1.147
Kredittap på utlån, garantier mv. og rentebærende verdipapirer	3,12,13	4.066	-1.716
Resultat før skatt fra videreført virksomhet		38.951	33.003
Skatt på resultat fra videreført virksomhet	11	7.419	8.073
Resultat etter skatt fra videreført virksomhet		31.532	24.931
Resultat før andre inntekter og kostnader		31.532	24.931
Andre inntekter og kostnader			
Andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet			
Estimatendringer knyttet til ytelsesbaserte pensjonsordninger	9	-186	0
Andre inntekter og kostnader som kan bli omklassifisert til resultatet			
Øvrige andre inntekter og kostnader		2.856	0
Skatt på andre inntekter og kostnader som kan bli omklassifisert til resultatet		47	0
Sum andre inntekter og kostnader		2.716	0
Totalresultat for regnskapsåret		34.249	24.931

▶▶ BALANSE

31.12.20

Beløp i hele tusen.

▶ EIENDELER

	Note	2020	2019
Kontanter og kontantekvivalenter	14,16	82.049	74.671
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner og finansieringsforetak	3,14,16,23,25	101.487	317.004
Utlån til og fordringer på kunder	3,12,13,14,24	3.136.574	3.041.593
Rentebærende verdipapirer	3,14,15	162.352	84.189
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinstrumenter	3,14,15,17	126.167	95.079
Varige driftsmidler	18	18.269	18.713
Andre eiendeler	11,14	8.503	5.850
Sum eiendeler		3.635.400	3.637.100

▶ GJELD OG EGENKAPITAL

	Note	2020	2019
Innlån fra kredittinstitusjoner og finansieringsforetak	14,16	110.337	130.620
Innskudd og andre innlån fra kunder	14,15,16,19	2.373.582	2.447.974
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	14,16,20	650.648	616.664
Annen gjeld	14,21	9.022	8.337
Avsetninger	3,9,11,12,14,16	8.705	9.426
Sum gjeld		3.152.294	3.213.021
Fond for urealiserte gevinster		27.233	160
Sparebankens fond		435.512	404.764
Gavefond		20.361	19.154
Sum opptjent egenkapital		483.106	424.079
Sum egenkapital	23	483.106	424.079
Sum gjeld og egenkapital		3.635.400	3.637.100

Poster utenom balansen

Betingede forpliktelser	22.503	60.602
Forpliktelser	146.732	145.949

Lillesand, 18. februar 2021 - i styret for Lillesands Sparebank

(sign)
Torkil S. Mogstad
styrets leder

(sign)
Inger Vollstad
nestleder

(sign)
Knut Harald Kvifte
styremedlem

(sign)
Heikki E. Systad
styremedlem

(sign)
Brit Lauvrak Andersen
styremedlem

(sign)
Niklas Grønning
ansattes representant

(sign)
Anne-Grethe Knudsen
adm. banksjef

►► ENDRING I EGENKAPITAL

Beløp i hele tusen.

	Fond for urealiserte gevinster	Sparebankens fond	Gavefond	Egenkapital
Egenkapital pr. 01.01.2019	0	386.833	14.395	401.228
Årsresultat	160	17.931	7.000	25.091
Belastet gavefondet	0	0	-2.241	-2.241
Egenkapital pr. 31.12.2019	160	404.764	19.154	424.078
Ny måling finansielle eiendeler	26.568	0	0	26.568
Tapsavsetning etter IFRS 9	673	0	0	673
Skatteeffekt på verdiendringer	-168	0	0	-168
Egenkapital pr. 01.01.2020	27.233	404.764	19.154	451.151
Årsresultat	0	30.749	3.500	34.249
Belastet gavefondet	0	0	-2.294	-2.294
Egenkapital pr. 31.12.2020	27.233	435.513	20.360	483.106

►► KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Beløp i hele tusen

	2020	2019
Resultat før skattekostnad	38.951	33.003
Periodens betalte skatt	- 7.244	- 5.494
Ordinære avskrivninger	-	-
Gevinst/tap ved salg/nedskrivning av aksjer	1.161	1.147
Forskjell mellom kostnadsført pensjon og inn-/utbetalinger i pensjonsordninger	271	86
Årets Endring tapsavsetning	288	- 1.791
Gaver og/eller overført gavefond	- 2.293	- 2.240
Endring i utlån til kunder før spes og uspes tapsavsetn	- 100.200	- 68.620
Endring i utlån til kredittinstitusjoner med løpetid	- 4.925	- 25.428
Endring i sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer	- 81.482	28.380
Endring i andre eiendeler og opptjente inntekter	2.351	- 171
Endring innskudd fra og gjeld til kunder	- 74.392	164.928
Endring i annen gjeld og påløpne kostnader	- 459	451
A Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	- 227.972	124.250
Utbetaling ved investering i varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	- 717	- 1.008
Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler	-	-
Utbetaling ved investering i aksjer og andeler i andre foretak	- 4.517	- 15.473
Innbetalinger ved salg av aksjer og andeler i andre foretak	6.439	2.550
B Netto likviditetsendring fra investeringsaktiviteter	1.206	- 13.931
Endring i lån fra kredittinstitusjoner	- 20.283	- 217
Endring gjeld stiftet ved utstedelse verdipapirer	33.984	15.002
C Netto likviditetsendring fra finansieringsaktiviteter	13.701	14.785
A+B+C Sum endring likvider	- 213.065	125.105
Likviditetsbeholdning 01.01.	324.545	199.440
Likviditetsbeholdning pr 31.12	111.479	324.545

►► NOTEOPPLYSNINGER

Til regnskap 2020

BANKENS ÅRSOPPRAPPORT ER UTARBEIDET I OVERENSSTEMMELSE MED REGNSKAPSLOVEN, FORSKRIFT OM ÅRSREGNSKAP FOR BANKER, ØVRIGE LOVER OG BESTEMMELSER FOR SPAREBANKER SAMT GOD REGNSKAPSSKIKK. ALLE TALL ER OPPGITT I HELE TUSEN DERSOM NOE ANNET IKKE ER ANGITT.

► NOTE 1 GENERELL INFORMASJON

Lillesands Sparebank er en selvstendig sparebank lokalisert i Lillesand. Banken tilbyr banktjenester for person- og bedriftsmarkedet med hovedvekt på Lillesand kommune og tilgrensende kommuner.

Årsregnskapet for 2020 ble godkjent av styret 18. februar 2021.

► NOTE 2 SAMMENDRAG AV DE VIKTIGSTE REGNSKAPSPRINSIPPENE

Nedenfor beskrives de viktigste regnskapsprinsippene som er benyttet ved utarbeidelsen av regnskapet. Disse prinsippene er benyttet konsekvent i alle perioder dersom ikke annet fremgår av beskrivelsen. Se spesielt note 33 om overgangsregler i forbindelse med overgang til ny forskrift om årsregnskap for banker mv. ("forskriften") gjeldende fra 1.1.2020.

Rammeverk for regnskapsavleggelsen

Regnskapet er utarbeidet i overensstemmelse med forskriften § 1-4 (2) b) i samsvar med IFRS med mindre annet følger av forskriften. Utarbeidelse av regnskap i samsvar med forskriften krever bruk av estimater. Videre krever anvendelse av bankens regnskapsprinsipper at ledelsen må utøve skjønn. Områder som i høy grad inneholder slike skjønnsmessige vurderinger, høy grad av kompleksitet, eller områder hvor forutsetninger og estimater er vesentlige for regnskapet, er beskrevet i note 3.

Banken har i tråd med Forskriftens § 7-2 valgt å fravike følgende notebestemmelser under IFRS:

- IFRS 13. Det gis i stedet opplysninger om virkelig verdi i samsvar med forskriftens § 7-3
- IFRS 15.113-128
- IAS 19.135 litra c og IAS 19.145-147

Banken har valgt å regnskapsføre utbytte i samsvar med regnskapslovens bestemmelser.

Nye og endrede standarder som er tatt i bruk av banken i 2020

Banken har valgt å ikke omarbeide sammenligningstall i samsvar med forskriftens § 9-2. Det betyr at regnskapstallene for 2019 er utarbeidet i samsvar med regnskapsloven og norsk god regnskapsskikk med de unntak og tillegg som fulgte av bestemmelsene i forskrift om årsregnskap for banker mv. (årsregnskapsforskriften) gjeldende frem til 31.12.2019. For en beskrivelse av regnskapsprinsippene gjeldende for 2019 vises det til note 1 i årsregnskapet for 2019. Tallene for 2019 er dermed ikke direkte sammenlignbare med informasjonen som presenteres for 2020.

Forskjellene som oppstod ved overgangen til nye regnskapsprinsipper pr. 1. januar 2020 ble ført direkte mot annen egenkapital, og det vises til note 23 i bankens årsregnskap for 2019.

Standarder, endringer og fortolkninger til eksisterende standarder som ikke er trådt i kraft og hvor banken ikke har valgt tidlig anvendelse

Vedtatte standarder og fortolkninger med fremtidig ikrafttredelsestidspunkt er ikke vurdert å ha vesentlig betydning for banken og er derfor ikke nærmere omtalt her.

Omregning av transaksjoner i utenlandsk valuta

Regnskapet presenteres i norske kroner (NOK) som også er bankens funksjonelle valuta. Pengeposter i utenlandsk valuta omregnes til kurs på balansedagen. Verdiendringer som følge av endret kurs mellom transaksjons- og balansedag resultatføres.

Inntektsføring

Renteinntekter inntektsføres ved bruk av effektiv rentes metode. Den effektive renten fastsettes ved diskontering av kontraktsfestede kontantstrømmer innenfor forventet løpetid. Kontantstrømmene inkluderer etableringsgebyrer, samt eventuelt restverdi ved utløpet av forventet løpetid.

Inntektsføring av renter etter effektiv rentes metode benyttes for balanseposter som vurderes til amortisert kost og til virkelig verdi med verdiendringer over andre inntekter og kostnader. For rentebærende balanseposter som vurderes til virkelig verdi over resultatet inntektsføres den nominelle renten løpende, mens verdiendringer regnskapsføres som "Netto verdiendringer og gevinst/tap på valuta og finansielle instrumenter".

Renteinntekter på engasjementer i trinn 3 i tapsmodellen beregnes som effektiv rente av nedskrevet verdi. Banken inntektsfører renter basert på brutto bokførte verdier på lånene som inngår i trinn 1 og 2.

Inntekter fra gebyrer og provisjoner knyttet til betalingsformidling, kredittformidling og verdipapirtjenester resultatføres over den perioden tjenesten ytes.

Utbytte fra aksjeinvesteringer resultatføres på det tidspunkt utbyttet er vedtatt på generalforsamlingen.

Innregning og fraregning av finansielle instrumenter

Finansielle eiendeler og forpliktelser balanseføres på det tidspunkt banken blir part i instrumentets kontraktsmessige betingelser. Vanlige kjøp og salg av investeringer regnskapsføres på avtaletidspunktet. Finansielle eiendeler fjernes fra balansen når rettighetene til å motta kontantstrømmer fra investeringen opphører eller når disse rettighetene er blitt overført og banken i hovedsak har overført risiko og hele gevinstpotensialet ved eierskapet. Finansielle forpliktelser fraregnes på det tidspunkt rettighetene til de kontraktsmessige betingelsene er oppfylt, kansellert eller utløpt.

Klassifisering og etterfølgende måling av finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter blir ved første gangs innregning klassifisert i en av følgende målekategorier:

Finansielle eiendeler:

- Amortisert kost (AMK)
- Virkelig verdi med verdiendring over resultatet (FVPL) eller
- Virkelig verdi med verdiendring over andre inntekter og kostnader (FVOCI)

Finansielle forpliktelser:

- Finansielle forpliktelser til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet
- Andre finansielle forpliktelser målt til amortisert kost

Finansielle eiendeler klassifiseres basert på en vurdering av bankens forretningsmodell for styring av eiendelene og instrumentets kontraktsmessige kontantstrømmerkarakteristikk.

Finansielle eiendeler med kontraktsfestede kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og som holdes i en forretningsmodell med formål å motta kontraktsmessige kontantstrømmer, måles til amortisert kost.

Finansielle eiendeler med kontraktsfestede kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og som holdes i en forretningsmodell med formål både å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og å selge, måles til virkelig verdi med verdiendringer over andre inntekter og kostnader. Renteinntekt, valutaomregningseffekter og eventuelle nedskrivninger presenteres i det ordinære resultatet. Verdiendringer ført over andre inntekter og kostnader skal reklassifiseres til resultatet ved salg eller annen avhendelse av eiendelene.

Tapsnedskrivninger

Under IFRS 9 skal tapsnedskrivninger innregnes basert på forventet kredittap. Den generelle modellen for nedskrivninger av finansielle eiendeler i IFRS 9 gjelder for finansielle eiendeler som måles til amortisert kost eller til virkelig verdi med verdiendringer over andre inntekter og kostnader og som ikke hadde inntrufne tap ved første gangs balanseføring. I tillegg er også ubenyttet kreditt, lånetilsagn og finansielle garantikontrakter som ikke måles til virkelig verdi over resultatet omfattet.

Målingen av avsetningen for forventet tap i den generelle modellen avhenger av om kredittrisikoen har økt vesentlig siden første gangs balanseføring. Ved førstegangs balanseføring og når kredittrisikoen ikke har økt vesentlig etter førstegangs balanseføring, er avsetningene basert på 12-måneders forventet tap («trinn 1»). 12-måneders forventet tap er det tapet som er forventet å inntreffe over levetiden til instrumentet, men som kan knyttes til begivenheter som inntreffer de første 12 månedene. Hvis kredittrisikoen har økt vesentlig etter førstegangsinnregning, men det ikke foreligger objektive bevis på tap, er avsetningene basert på forventet tap over hele levetiden («trinn 2»). Hvis kredittrisikoen har økt vesentlig og det foreligger objektive bevis på verdifall (mislighold), avsettes for forventet tap over levetiden («trinn 3»).

Uavhengig av dette kan en anta at kredittrisiko ikke har økt vesentlig siden førstegangsinnregning dersom det finansielle instrumentet anses å ha en lav kredittrisiko på rapporteringstidspunktet. Banken har benyttet unntaket om lav kredittrisiko for balansepostene «Kontanter og kontantekvivalenter» og «Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner og finansieringsforetak».

Kontanter og kontantekvivalenter

Bankens «Kontanter og kontantekvivalenter» er utelukkende kontanter samt fordringer mot Norges Bank. Norges Bank er ratet Aaa hos Moodys og AAA/A-1+ fra S&P og har dermed lav kredittrisiko, og banken gjør folgelig ikke noen tapsavsetninger knyttet til denne balanseposten.

Utlån til og fordringer til kredittinstitusjoner og finansieringsforetak

«Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner og finansieringsforetak» er mot norske finansinstitusjoner med god rating og er dermed vurdert til å oppfylle standardens presumpsjon om lav kredittrisiko. Banken vurderer at dette sammenholdt med LGD vil gi uvesentlige tapsavsetninger og en har derfor ikke foretatt tapsavsetninger knyttet til denne balanseposten.

Utlån til og fordringer på kunder

Etter bestemmelsene i IFRS 9 har banken valgt tapsgradsmetoden for å estimere forventet kredittap. Ved bruk av tapsgradsmetoden deles utlånsporteføljen inn i segmenter med felles kredittrisikoegenskaper og forventet tap utledes i utgangspunktet fra historiske tapstall for de ulike segmentene.

Banken har delt utlånsporteføljen i to segmenter: engasjementer mot næringsliv og engasjementer mot privatpersoner. Lån til personlig næringsdrivende er plassert i førstnevnte segment.

Banken har historisk hatt lave tap i begge segmentene, og dette medfører at det er utfordrende å utarbeide valide tapestimater basert på egen tapshistorikk. Usikkerhet knyttet til markedene både for næringsseidom og boligeidom tilsier at banken må forvente noe høyere tap enn historikken tilsier. For å ta hensyn til engasjementenes iboende risiko har banken valgt å ta utgangspunkt i norske sparebankers netto bokførte tap i perioden 1995-2019. Banken har historisk hatt noe lavere tap enn landsgjennomsnittet, og forutsetter i at netto bokførte tap samlet for banken vil utgjøre 0,10 % av brutto utlån i en normalsituasjon. Benyttede tapsgrader for næringssegmentet er 0,26 % og tilsvarende 0,04 % for privatsegmentet gitt normale økonomiske tider. Det er tilsvarende fastsatt tapsgrader for oppgangstider og moderate nedgangskonjunkturer. For å ta hensyn til at tap kan bli forholdsvis mye høyere i en alvorlig nedgangskonjunktur er det også fastsatt egne tapsgrader som gjenspeiler dette.

Hvilke tapsgrader som skal anvendes over tidshorisonten i tapsmodellen bestemmes av ledelsens beste anslag på den fremtidige makroøkonomiske utviklingen på balansedagen. Banken benytter SSBs prognoser for arbeidsledighet, utlånsrente på rammekreditter, BNP for Fastlands-Norge samt boligpris som utgangspunkt for ledelsens vurdering av makropåvirkning i modellen. Tapsgrader, oppside- og nedsidescenarioer med tilhørende sannsynligheter gitt forventet makrosituasjon anvendes deretter på levetiden i de ulike segmentene.

Banken har beregnet forventet levetid for segmentene basert på porteføljenes gjennomsnittlige nedbetalinger i perioden 2014-2018. Nedbetalinger i denne sammenheng innebærer avdragsbetalinger, innfrielse og refinansiering. For å ta hensyn til levetid utover femårsperioden er nedbetalingsraten ekstrapolert inntil 15 år. Sentrale forutsetninger på balansedagen er vist i note 12.

Trinn 1 Ved første gangs regnskapsføring beregner banken et dag-1 tap, tilsvarende 12 måneders forventet kredittap. Trinn 1 omfatter alle finansielle eiendeler som ikke har en vesentlig høyere kredittrisiko enn ved førstegangsinnregning. Avsetningen for tap tilsvarer neste 12 måneders forventede tap. Alle lån og fordringer som ikke er overført til trinn 2 eller 3 er plassert i denne kategorien.

Trinn 2 Omfatter lån og fordringer som har hatt en vesentlig økning i kredittrisiko siden førstegangsinnregning, men hvor det ikke er objektive bevis på tap. For disse eiendelene avsettes det for forventet tap over hele den forventede levetiden. Banken har definert et vesentlig økning i kredittrisiko ved utlån til kunder inntreffer dersom betaling er forsinket med 30 dager eller mer, og/eller der hvor svekket betjeningsevne avdekkes i bankens risikomodeller gjennom økning på to risikoklasser. Lån med betalingslettelsers medfører klassifisering i minimum trinn 2. Renteinntekter knyttet til utlån i trinn 1 og trinn 2 blir beregnet effektivrentemetoden basert på den brutto balanseførte verdien av utlån.

Trinn 3 Består av utlån og fordringer som har hatt en vesentlig økning i kredittrisiko siden innvilgelse, og hvor det er objektive bevis på tap på balansedatoen. For disse eiendelene avsettes det også for forventet tap over hele den forventede levetiden. Banken har definert vesentlig økning i kredittrisiko siden innvilgelse, og hvor det er objektive bevis på tap på balansedatoen, til å inntreffe ved overtrekk og restanser eldre enn 90 dager. Disse lånene er presentert netto i balansen og renteinntekter på utlån i trinn 3 blir beregnet basert på netto balanseført verdi.

Lån som er i trinn 2 eller 3 kan ikke reklassifiseres til et lavere trinn før etter minimum 3 måneder etter at de er erklært friske igjen.

Mislighold

Ved vurdering av hva som utgjør mislighold har banken lagt til grunn standarden presumpsjon på at det foreligger et mislighold hvis de kontraktuelle kontantstrømmene er mer enn 90 dager etter forfall og/eller for kunder hvor det foreligger objektive indikasjoner på verdifall som følge av én eller flere hendelser som har funnet sted etter førstegangsinnregning av eiendelen.

Det kan være at det ikke er mulig å identifisere en enkelt, separat hendelse som årsak til verdifallet. Isteden kan den samlede virkningen av flere hendelser ha vært årsak til verdifallet. Objektive indikasjoner på at en finansiell eiendel eller en gruppe av eiendeler har falt i verdi inkluderer observerbare opplysninger som banken blir oppmerksom på ved følgende hendelser:

- vesentlige finansielle vanskeligheter hos utsteder eller debitor,
- kontraktsbrudd, for eksempel mislighold eller manglende betaling av forfalte renter eller forfalt hovedstol,
- når banken, av økonomiske eller juridiske grunner knyttet til låntakers finansielle vanskeligheter, gir låntaker en innrømmelse som långiver ellers ikke ville ha vurdert,
- når det blir sannsynlig at låntaker vil gå konkurs eller utsettes for en annen form for finansiell omorganisering.

Konstatering av tap

Konstatering av tap (fraregning av balanseført verdi) foretas når banken ikke har rimelige forventninger om å gjenvinne et engasjement i sin helhet eller en del av den. Kriterier når dette skal gjøres er blant annet

- ved avsluttet konkurs i selskaper med begrenset ansvar,
- ved stadfestet akkord/gjeldsforhandlinger,
- ved avvikling for øvrige selskaper med begrenset ansvar,
- ved avsluttet bo ved dødsfall,
- ved rettskraftig dom,
- når sikkerheter er realisert.

Modifikasjon

Når de kontraktsregulerte kontantstrømmene fra en finansiell eiendel blir reforhandlet eller på annen måte endret, og reforhandlingen eller endringen ikke fører til fraregning av den finansielle eiendelen, beregnes den finansielle eiendelens brutto balanseførte verdi på nytt og det innregnes en endringsgevinst eller et endringstap i resultatet. Den finansielle eiendelens brutto balanseførte verdi beregnes på nytt som nåverdien av de reforhandlede eller endrede kontraktsregulerte kontantstrømmene, diskontert med den finansielle eiendelens opprinnelige effektive rente. Eventuelle påløpte kostnader eller honorarer justerer den endrede finansielle eiendelens balanseførte verdi og nedskrives over den endrede finansielle eiendelens gjenværende levetid.

Overtatte eiendeler

Overtatte eiendeler og eventuelle forpliktelser innregnes til virkelig verdi. Differansen mellom virkelig verdi av netto overtatte eiendeler og balanseført verdi av utlånt resultatføres som tap på utlån. Med mindre overtatte eiendeler kvalifiserer for regnskapsføring under IFRS 5 Anleggsmidler holdt for salg og avvirket virksomhet, blir eiendelene klassifiseres etter sin art i bankens regnskap. For overtatte selskaper foretas det en vurdering i forhold til konsolidering.

Finansielle eiendeler og forpliktelser som måles til virkelig verdi over resultatet

Finansielle eiendeler og forpliktelser som måles til virkelig verdi over resultatet regnskapsføres ved anskaffelse til virkelig verdi og transaksjonskostnader resultatføres. Postene måles i etterfølgende perioder til virkelig verdi.

Virkelig verdi er det beløp en eiendel kan byttes i, eller en forpliktelse kan gjøres opp imellom uavhengige parter. Ved beregning legges forutsetning om fortsatt drift til grunn og avsetning for kredittrisiko i instrumentet blir inkludert ved verdsettelsen.

For finansielle instrumenter der motsvarende markedsrisiko kan påvises med tilstrekkelig sannsynlighet, benyttes midtkurser på balansedagen. Øvrige finansielle eiendeler og forpliktelser verdsettes til henholdsvis kjøps- og salgskurser. For finansielle instrumenter der det er mulig å fremskaffe eksterne observerbare priser, kurser eller volatiliteter og disse prisene representerer faktiske og hyppige markedstransaksjoner, benyttes den noterte prisen innhentet fra enten en børs eller megler. I den grad det ikke er notert priser for instrumentet, dekomponeres instrumentet, og verdsettes på bakgrunn av priser på de enkelte komponentene. Dette omfatter sertifikater og obligasjoner.

Rentebærende verdipapirer er del av en portefølje hvor verdipapirer selges og kjøpes løpende, og porteføljen blir regnskapsført til virkelig verdi med verdiendring over resultatet. Realiserte og urealiserte gevinster og tap inngår i «Netto verdiendring og gevinst/tap på rentebærende verdipapirer» mens renteinntekter i inngår i linjen «Renteinntekter beregnet etter effektivrentemetoden av rentebærende verdipapirer».

Aksjer, andeler og andre egenkapitalinstrumenter måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet under IFRS 9. Realiserte og urealiserte gevinster og tap inngår i netto verdiendring og gevinst/tap på aksjer og andre egenkapitalinstrumenter mens mottatt utbytte inngår i utbytte og andre inntekter av egenkapitalinstrumenter.

Finansielle eiendeler og forpliktelser som måles til virkelig verdi over utvidet resultat

Finansielle eiendeler og forpliktelser som føres til virkelig verdi over andre inntekter og kostnader regnskapsføres ved anskaffelse til virkelig verdi og transaksjonskostnader resultatføres. Finansielle eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi over andre inntekter og kostnader måles i etterfølgende perioder til virkelig verdi.

Utlån til kunder med pant i bolig har kontraktsfestede kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer. Disse holdes i en forretningsmodell med formål både å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og salg, da banken selger boliglån med flytende rente til Verd Boligkreditt AS. Samme selskap kan selge utlån tilbake til banken. Disse utlånene regnskapsføres til virkelig verdi med verdiendringer over utvidet resultat. Endringer i virkelig verdi blir ført over andre inntekter og kostnader, mens renteinntektene føres over renteinntekter beregnet etter effektivrentemetode av utlån til og fordringer på kunder. Eventuelle

nedskrivninger presenteres som kredittap på utlån målt til amortisert kost eller virkelig verdi med verdiendring over andre inntekter og kostnader under resultat fra videreført virksomhet. Verdiendringer ført over andre inntekter og kostnader reklassifiseres til netto verdiendring og gevinst/tap på utlån og fordringer ved salg eller annen avhendelse av eiendelene.

Finansielle eiendeler og forpliktelser som måles til amortisert kost

Alle finansielle eiendeler som ikke regnskapsføres til virkelig verdi, balanseføres første gang til virkelig verdi med tillegg av transaksjonskostnader. Andre forpliktelser regnskapsført til amortisert kost balanseføres første gang til virkelig verdi med fradrag for transaksjonskostnader.

Utlån til kunder som har kontraktsmessige kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer, og holdes i en forretningsmodell med formål å bare motta kontraktsfestede kontantstrømmer, regnskapsføres til amortisert kost. Renteinntekter er inkludert i renteinntekter beregnet etter effektivrentemetoden av utlån til og fordringer på kunder.

Konter og kontantekvivalenter samt utlån til kredittinstitusjoner og finansieringsforetak har kontraktsmessige kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og holdes i en forretningsmodell for å motta kontraktsfestede kontantstrømmer, og disse regnskapsføres til amortisert kost. Renteinntekter og -kostnader er inkludert i renteinntekter/reteknostnader beregnet etter effektivrentemetoden av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner og finansieringsforetak.

Finansielle forpliktelser består av innlån fra kredittinstitusjoner og finansieringsforetak, innskudd og andre innlån fra kunder samt gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer. Alle disse postene måles til amortisert kost. Reteknostnader inngår i de respektive resultatlinjene under reteknostnader beregnet etter effektivrentemetoden.

Klassifiseringen av finansielle instrumenter fremgår av note 14.

Nettopresentasjon av finansielle eiendeler og forpliktelser

Finansielle eiendeler og forpliktelser presenteres netto i balansen bare når det er en ubetinget motregningsrett som kan håndheves juridisk og en har til hensikt å gjøre opp netto eller realisere eiendelen og gjøre opp forpliktelsen samtidig.

Varige driftsmidler

Materielle eiendeler er klassifisert som varige driftsmidler og vurderes til anskaffelseskost fratrukket akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger. Anskaffelseskost inkluderer utgifter direkte relatert til anskaffelsen. Reparasjoner og vedlikehold kostnadsføres løpende i resultatregnskapet. Varige driftsmidler avskrives lineært over forventet brukstid. Avskrivbare eiendommer avskrives over 10 - 50 år, Inventar etc. avskrives over 0 - 10 år og IT-utstyr over 3 år. Eiendelenes restverdier og brukstider vurderes årlig og justeres om nødvendig. Det vurderes også løpende hvorvidt det foreligger behov for nedskrivning.

Immaterielle eiendeler

Kjøpt programvare/-lisenser og bankens tilknytning til norsk infrastruktur for betalingsformidling er klassifisert som immaterielle eiendeler og balanseføres til anskaffelseskost med tillegg av utgifter til å gjøre programvaren klar til bruk. Disse avskrives i samsvar med avtalenes varighet og eiendelens forventede økonomiske levetid. Eiendelenes restverdier og brukstider vurderes årlig og justeres om nødvendig. Det vurderes også løpende hvorvidt det foreligger behov for nedskrivning.

Pensjoner

Banken har innskuddsbasert pensjonsordning for de fleste av sine ansatte, og ordningen ivaretas av et livselskap. Banken betaler et årlig tilskudd til den enkelte ansattes kollektive pensjonssparing. Banken har ingen ytterligere forpliktelser etter at det årlige innskuddet er betalt. Premie inklusive arbeidsgiveravgift kostnadsføres direkte.

Ytelsesbaserte pensjonsordninger beregnes i samsvar med IAS 19. Forventet avkastning på pensjonsmidlene beregnes ved bruk av diskonteringsrenten som beregnes ved brutto pensjonsforpliktelse. Aktuarielle gevinster og tap føres over andre inntekter og kostnader.

Partene i arbeidslivet har inngått avtale om ny AFP-ordning, og premien beregnes av samlede utbetalinger mellom 1 G og 7,1 G til bedriftens arbeidstakere. Det foreligger en underdekning i ordningen. Ved eventuell avvikling av ordningen har foretakene som deltar i ordningen plikt til fortsatt premiebetaling for dekning av pensjonsutbetalinger til arbeidstakere som er tiltrådt eller som fyller vilkårene for avtalefestet pensjon på avviklingstidspunktet. Premie inklusive arbeidsgiveravgift kostnadsføres direkte.

Skatter

Årets skattekostnad omfatter betalbar skatt for inntektsåret samt endring i utsatt skatt på midlertidige forskjeller. Midlertidige forskjeller er forskjeller mellom balanseposters regnskapsførte og skattemessige verdi. Utsatt skatt fastsettes ved bruk av skattesatser og skatteregler som gjelder på balansedagen og som antas å skulle benyttes når den utsatte skattefordelen realiseres eller når den utsatte skatten skal gjøres opp. Utsatt skattefordel blir balanseført i den grad det er sannsynlig at den vil kunne benyttes mot fremtidig skattepliktig inntekt.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstilling er utarbeidet ved bruk av indirekte metode.

Hendelser etter balansedagen

Informasjon som fremkommer etter balansedagen om selskapets finansielle stilling på balansedagen, vil inngå i grunnlaget for vurdering av regnskapsestimater i regnskapet og vil således være hensyntatt i årsregnskapet.

Hendelser som ikke påvirker selskapets finansielle stilling på balansedagen, men som vil påvirke selskapets finansielle stilling i fremtiden er opplyst om dersom disse er vesentlige.

Disse hendelsene kan i noen grad være basert på estimater og skjønnsmessige vurderinger, og det vises til note 3: Kritiske estimater.

► NOTE 3 KRITISKE ESTIMATER

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet har bankens ledelse benyttet estimater basert på beste skjønn og forutsetninger som er vurdert å være realistiske. Det vil kunne oppstå situasjoner eller endringer i markedsforhold som kan medføre endrede estimater, og dermed påvirke selskapets eiendeler, gjeld, egenkapital eller resultat.

Selskapets mest vesentlige regnskapsestimater er knyttet til følgende poster:

- Nedskrivning for forventet tap på utlån
- Virkelig verdi for finansielle instrumenter
- Virkelig verdi for overtatte eiendeler

Nedskrivning for forventet tap på utlån

For engasjementer som er omfattet av tapsgradsmodellen, bygger modellen på flere kritiske forutsetninger som banken fastsetter. Disse forutsetningene påvirker størrelsen på forventet tap på utlån. De kritiske forutsetningene er risikoklassifiseringen, utvikling i risikoklassifisering, forventet levetid og tapsgrad. I tillegg vil konjunkturutvikling og makrovariabler tillegges vekt. For engasjementer som er i mislighold og som er i trinn 3 i modellen benyttes kontantstrømmodellen for å fastsette forventet tap. Tapet beregnes da som forskjellen mellom balanseført verdi og nåverdien av estimerte fremtidige kontantstrømmer diskontert med utlånets opprinnelige effektive rentesats. Estimering av fremtidig kontantstrøm gjøres på grunnlag av skjønn relatert til sannsynlige utfall for blant annet markedsutvikling og konkrete forhold for det enkelte engasjement, herunder verdivurderinger av sikkerheter.

På grunn av betydelig estimatusikkerhet vises det sensitivitetsanalyser gitt endring i ulike parametere og dette fremgår av note 12.

Virkelig verdi for finansielle instrumenter

Virkelig verdi på finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked, fastsettes ved å bruke ulike verdsettelsesteknikker. I disse vurderingene søker banken i størst mulig grad å basere seg på markedsforholdene på balansedagen. I den grad det er praktisk mulig benyttes observerbare data, men på områder som kredittrisiko, volatilitet og korrelasjoner byttes ut med pensjonsforpliktelser må det benyttes estimater. Endring i forutsetningene om disse faktorene kan påvirke virkelig verdi på finansielle instrumenter.

Virkelig verdi for finansielle instrumenter fremgår av note 15.

Virkelig verdi av overtatte eiendeler

Overtatte eiendeler er eiendeler som overtas av banken i forbindelse med oppfølging av misligholdte eller nedskrevne engasjementer. Ved overtagelsen verdsettes eiendelene til antatt realisasjonsverdi. Fastsettelsen av antatt realisasjonsverdi er i stor grad basert på skjønn og hvilke forutsetninger i estimatene som er mest kritiske avhenger av hvilke eiendeler som overtas.

► NOTE 4 SEGMENTER

Utfra bankens størrelse og satsningsområder er alle kredittaktiviteter samlet i et kredittområde. Bankens styrer og følger opp kredittaktivitetene som et samlet forretningsområde.

► NOTE 5
NETTO RENTEINNTEKTER

	2020	2019
Renteinntekter beregnet etter effektiv rentemetoden av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	4.980	5.087
Renteinntekter beregnet etter effektiv rentemetoden av utlån til og fordringer på kunder	84.747	95.944
Renteinntekter av rentebærende verdipapirer	715	1.298
Øvrige renteinntekter	1.407	875
Sum renteinntekter og lignende inntekter	91.849	103.204
Rentekostnader beregnet etter effektivrentemetoden på gjeld til kredittinstitusjoner og finansieringsforetak	3.007	3.108
Rentekostnader beregnet etter effektivrentemetoden på innskudd fra og gjeld til kunder	21.176	27.215
Rentekostnader beregnet etter effektivrentemetoden på utstedte verdipapirer	11.671	14.196
Andre rentekostnader beregnet etter effektivrentemetoden	0	0
Sikringsfondsavgift	1.300	731
Øvrige rentekostnader	0	0
Sum rentekostnader og lignende kostnader	37.154	45.250
Netto renteinntekter	54.695	57.954

► NOTE 6
NETTO ANDRE DRIFTSINNTEKTER

	2020	2019
Provisjonsinntekter garantier	403	552
Provisjoner fra investeringstjenester	231	252
Provisjonsinntekter fra betalingsformidling	3.341	4.474
Provisjonsinntekter fra kredittformidling	379	496
Provisjonsinntekter fra forsikringstjenester	3.804	2.834
Leasing	124	218
Provisjonsinntekter fra andre banktjenester	3.100	2.910
Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	11.382	11.736
Provisjonskostnader ved betalingsformidling	-517	-1.269
Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	-517	-1.269
Inntekter av aksjer, andeler og andre egenkapitalinstrumenter	1.741	3.206
Sum utbytte og andre inntekter av egenkapitalinstrumenter	1.741	3.206
Sum netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og finansielle instrumenter	19.747	439
Andre driftsinntekter	243	351
Netto andre driftsinntekter	32.596	14.463

► NOTE 7
NETTO VERDIENDRING OG GEVINST/TAP PÅ VALUTA OG FINANSIELLE INSTRUMENTER

	2020	2019
Netto verdiendring og gevinst/tap på rentebærende verdipapirer	-169	-41
Netto verdiendring og gevinst/tap på aksjer og andre egenkapitalinstrumenter	19.596	0
Netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og finansielle derivater	321	480
Netto verdiendring og gevinst/(tap) på finansielle instrumenter	19.748	439

► NOTE 8
ANDRE DRIFTSKOSTNADER

	2020	2019
Driftskostnader eiendommer	1.076	1.296
Anskaff/vedlikehold inventar og utstyr	89	51
Driftskostnader IT	9.815	9.299
Markedsføring	2.202	2.253
Lisenser/kontingenter	2.014	2.095
Honorarer	921	1.209
Andre tap	125	96
Øvrige driftskostnader	3.983	3.801
Andre driftskostnader	20.225	20.100

	2020	2019
Revisor		
Lovpålagt revisjon	462	444
Andre attestasjonstjenester	61	51
Skatte- og avgiftsrådgivning	64	71
Andre tjenester utenfor revisjon	0	9
Sum godtgjørelse til valgt revisor inkl. merverdiavgift	587	576

► NOTE 9
LØNN, ANDRE PERSONALKOSTNADER OG PENSJONSKOSTNADER

	2020	2019
Lønn	16.201	14.113
Pensjonskostnader	1.789	2.002
Sosiale kostnader	4.178	3.770
Lønn og andre personalkostnader	22.168	19.885

	2020	2019
Pensjonskostnader		
Pensjonskostnad innskuddsordning	1.286	1.498
Kostnadsført AFP	200	133
Pensjonskostnad ytelsesordning	304	371
Samlet pensjonskostnad	1.789	2.002
Bevegelse pensjonsforpliktelse		
Forpliktelse ved periodens begynnelse	4.838	4.466
Årets pensjonsopptjening	330	336
Rentekostnad på pensjonsforpliktelse	45	35
Estimatavvik ført over utvidet resultat	186	0
Avvikling	-3.122	0
Forpliktelse ved periodens slutt	2.277	4.838
Bevegelse pensjonsmidler		
Midler ved periodens begynnelse	4.966	4.571
Avkastning på midler	400	0
Innbetaling	303	395
Avvikling	-3.496	0
Midler ved periodens slutt	2.174	4.966
Netto forpliktelse (midler) ved periodens slutt	103	-129

Banken er pliktig til å ha tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon, og bankens pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i loven.

Innskuddspensjon

Banken har pensjonsordning med innskuddspensjon i Storebrand, og ordningen skal sikre de ansatte alderspensjon i tillegg til de ytelser som utbetales i henhold til Folketrygdløven. Innskuddene betales som en bestemt prosent av de ansattes lønn. Alle ansatte er med i denne ordningen.

Usikrede forpliktelser - AFP

Partene i arbeidslivet har inngått avtale om ny AFP-ordning. Premien for 2020 er fastsatt til 2,5 % av samlede utbetalinger mellom 1 G og 7,1 G til bedriftens arbeidstakere. Fellesordningen for AFP offentliggjør ikke anslag på fremtidige premiesatser, men legger til grunn at premien for ny AFP må økes over tid for å imøtekomme forventninger om økte utbetalinger med tilstrekkelig bufferkapital. Foretak som deltar i AFP-ordningen, er solidarisk ansvarlig for to tredeler av pensjonen som skal utbetales til de arbeidstakere som til enhver tid fyller vilkårene. Ansvarer gjelder både manglende innbetaling og dersom premiesatsen viser seg å være utilstrekkelig. Det foreligger en underdekning i ordningen. Ved eventuell avvikling av ordningen har foretakene som deltar i ordningen plikt til fortsatt premiebetaling for dekning av pensjonsutbetalinger til arbeidstakere som er tiltrådt eller som fyller vilkårene for avtalefestet pensjon på avviklingstidspunktet.

Ytelsesordning

Banken hadde en ytelsesordning knyttet til etterlattepensjon som er avviklet. Gjenværende ytelsesordning ved utgangen av 2020 gjelder førtidspensjon for adm. banksjef. Verdssettelse av pensjonsmidlene korrigeres hvert år i samsvar med oppgave over pensjonsmidlenes verdi. Forpliktelsen aktuar beregnes. Følgende forutsetninger er lagt til grunn for aktuarberegning:

	2020	2019
Antall i ordningen	1	3
Diskonteringsrente	1,70 %	2,60 %
Avskatning på pensjonsmidler	1,70 %	2,60 %
Rente for økning i kompensasjon	2,25 %	2,75 %
Rente for økning i pensjon	2,00 %	2,50 %
Årtlig G-regulering	2,00 %	2,50 %
Skatt/trygdeavgift	19,10 %	19,10 %
Dødelighetstabell	K2013BE	K2013BE
Uførhetstabell	KU	KU

► NOTE 10 ANTALL ANSATTE/ÅRSVERK

	2020	2019
Antall ansatte per 31.12	22,0	19,0
Antall årsverk per 31.12	20,7	17,3

► NOTE 11 SKATTEKOSTNAD

	2020	2019
Midlertidige forskjeller som inngår i grunnlaget for utsatt skatt/skattefordel		
Driftsmidler	2.261	2.348
Gevinst- og tapskonto	1.022	1.277
Pensjonspremiefond	0	129
Verdipapirer	-27	-161
Grunnlag for utsatt skatt/skattefordel i balansen	3.255	3.593
Utsatt skatt/ (skattefordel) i regnskapet (25%)	814	898

	2020	2019
Grunnlag for skattekostnad, endring i utsatt skatt og betalbar skatt		
Resultat før skattekostnad	38.951	33.033
Permanente forskjeller	-21.210	-2.802
Grunnlag for årets skattekostnad	17.741	30.201
Endring i forskjeller som inngår i grunnlag for utsatt skatt/skattefordel	337	324
Skattepliktig inntekt	18.079	30.525

	2020	2019
Fordeling av skattekostnaden		
Betalbar skatt (25% av grunnlag for betalbar skatt i resultatregnskapet)	4.520	7.631
For lite / (for mye) avsatt i fjor	2.983	-28
Sum betalbar skatt	7.503	7.603
Endring i utsatt skatt/skattefordel	-84	-182
Skattekostnad (25% av grunnlag for årets skattekostnad)	7.419	7.421

	2020	2019
Avstemming av årets skattekostnad		
Regnskapsmessig resultat før skattekostnad	38.951	33.033
Beregnet skatt 25%	9.738	8.251
Skattekostnad i resultatregnskapet	7.419	8.072
Differanse	-2.319	-179
Differansen består av følgende:		
25% av permanente forskjeller	-5.302	-179
For lite / (for mye) avsatt i fjor	2.983	-28
Sum forklart differanse	-2.319	-207

	2020	2019
Betalbar skatt i balansen		
Betalbar skatt i skattekostnaden	4.520	7.631
Formuesskatt	720	651
Betalbar skatt i balansen	5.240	8.282

► NOTE 12
TAP PÅ UTLÅN OG GARANTIER MV.

Endringer i tapsavsetninger

Tabellene viser endringen i tapsavsetningen for 2020 fordelt på BM og PM for hhv. utlån målt til amortisert kost og FVOCI, ubenyttet kreditt og finansielle garantikontrakter samt utlån med betalingslettelser.

Tapsavsetning utlån målt til amortisert kost				Tapsavsetning utlån målt til FVOCI				Sum amortisert kost og FVOCI	
Trinn 1 - 12 mnd tap	Trinn 2 - livstidstap	Trinn 3 - livstidstap	Totalt	Trinn 1 - 12 mnd tap	Trinn 2 - livstidstap	Trinn 3 - livstidstap	Totalt		
1.669	898	2.490	5.056	Beregnete tap per 01.01.2020	1.763	204	29	1.996	7.052
222	-222	0	0	Overført til trinn 1	117	-93	-24	0	0
-90	90	0	0	Overført til trinn 2	-111	114	-3	0	0
-6	0	6	0	Overført til trinn 3	-1	-3	3	0	0
-15	277	-209	53	Netto endring	-133	161	2.644	2.673	2.726
390	0	0	390	Nye tap	685	157	0	843	1.233
-259	-224	-13	-496	Fraregnet tap	-705	-42	-3	-750	-1.246
44	-112	-2	-70	Endring i risikomodell/parametre	1.221	63	3	1.287	1.217
0	0	0	0	Andre endringer	0	0	0	0	0
1.955	706	2.272	4.933	Beregnete tap per 31.12.2020	2.837	561	2.651	6.048	10.982
106	25	47	179	Herav beregnede tap PM	1.924	248	2.525	4.697	4.875
1.849	681	2.224	4.755	Herav beregnede tap BM	913	313	126	1.352	6.107
0	0	0	0	Verdijustert over OCI	-2.837	0	0	-2.837	-2.837
1.955	706	2.272	4.933	Balanseført tap per 31.12.2020	0	561	2.651	3.211	8.145

Tapsavsetning ubenyttet kreditt				Tapsavsetning finansielle garantikontrakter				Sum ubenyttet kreditt og garantier	
Trinn 1 - 12 mnd tap	Trinn 2 - livstidstap	Trinn 3 - livstidstap	Totalt	Trinn 1 - 12 mnd tap	Trinn 2 - livstidstap	Trinn 3 - livstidstap	Totalt		
39	5	0	43	Beregnete tap per 01.01.2020	65	23	0	88	132
3	-3	0	0	Overført til trinn 1	16	-16	0	0	0
0	0	0	0	Overført til trinn 2	-4	4	0	0	0
0	0	0	0	Overført til trinn 3	0	0	0	0	0
2	3	0	5	Netto endring	-11	2	0	-8	-3
25	0	0	25	Nye tap	12	2	0	14	39
-9	0	0	-9	Fraregnet tap	-15	-6	0	-21	-30
17	-1	0	15	Endring i risikomodell/parametre	10	0	0	10	26
0	0	0	0	Andre endringer	0	0	0	0	0
76	4	0	80	Beregnete tap per 31.12.2020	74	10	0	83	164
25	0	0	26	Herav tapsavsetninger PM	1	0	0	1	27
51	4	0	55	Herav tapsavsetninger BM	72	10	0	82	137
-19	0	0	-19	Verdijustert over OCI	0	0	0	0	-19
57	4	0	61	Balanseført tap per 31.12.2020	74	10	0	83	145

Tapsavsetning utlån med betalingslettelser BM				Tapsavsetning utlån med betalingslettelser PM				Sum BM og PM	
Trinn 1 - 12 mnd tap	Trinn 2 - livstidstap	Trinn 3 - livstidstap	Totalt	Trinn 1 - 12 mnd tap	Trinn 2 - livstidstap	Trinn 3 - livstidstap	Totalt		
9	0	0	9	Beregnete tap per 01.01.2020	3	6	0	9	18
0	0	0	0	Overført til trinn 1	0	0	0	0	0
0	0	0	0	Overført til trinn 2	-1	1	0	0	0
0	0	0	0	Overført til trinn 3	0	0	0	0	0
0	296	0	296	Netto endring	2	49	0	50	346
0	0	0	0	Nye tap	0	14	0	14	14
-9	0	0	-9	Fraregnet tap	-2	-4	0	-5	-15
0	-27	0	-27	Endring i risikomodell/parametre	2	41	0	43	17
0	0	0	0	Andre endringer	0	0	0	0	0
0	269	0	269	Beregnete tap per 31.12.2020	4	107	0	111	380
0	170	0	170	Herav beregnede tap, utlån målt til AMK	0	15	0	15	185
0	99	0	99	Herav beregnede tap, utlån målt til FVOCI	4	92	0	96	196
0	0	0	0	Verdijustert over OCI	-4	0	0	-4	-4
0	269	0	269	Balanseført tap per 31.12.2020	0	107	0	107	377

Banken har ingen utestående kontraktsmessige beløp for finansielle eiendeler som er nedskrevet i løpet av 2020 og som fremdeles er underlagt håndhevingsaktiviteter. Banken har 13,2 mill. kr. i utlån i steg 3 hvor det ikke er foretatt nedskrivning grunnet verdien på sikkerhetsstillelsen.

Hovedårsaken til endringene i tapsavsetningene er hovedsakelig knyttet til forventet tap på nye og eksisterende lån målt til virkelig verdi over utvidet resultat, samt modellendringer som følger av endrede makroforutsetninger.

Parametere benyttet i tapsmodellen per 31.12.2020

Tabellen viser sentrale forutsetninger for tapsmodellen. Se note 2 for nærmere beskrivelse av prinsipper og metoder som ligger til grunn for parametersetting.

År	Levetid, gjenstående	Forventet makroutvikling	Tapgrad i scenario, BM			Tapgrad i scenario, PM			Sannsynlighet scenario		
			Basis	Negativt	Positivt	Basis	Negativt	Positivt	Basis	Negativt	Positivt
1	100	Negativ	0,36 %	1,00 %	0,26 %	0,08 %	0,25 %	0,04 %	70 %	20 %	10 %
2	73	Nøytral	0,26 %	0,36 %	0,10 %	0,04 %	0,08 %	0,02 %	70 %	15 %	15 %
3	56	Nøytral	0,26 %	0,36 %	0,10 %	0,04 %	0,08 %	0,02 %	70 %	15 %	15 %
4	42	Nøytral	0,26 %	0,36 %	0,10 %	0,04 %	0,08 %	0,02 %	70 %	15 %	15 %
5+		Nøytral	0,26 %	0,36 %	0,10 %	0,04 %	0,08 %	0,02 %	70 %	15 %	15 %

Sensitivitet tapsmodell

Tapsgradmodellen som benyttes for beregning av forventet tap på engasjementene bygger på flere kritiske estimater, herunder tapsgrad, nedbetalingsprofil, forventet levetid og makroutvikling. Modellen og tapsestimatene er dermed sårbare for endringer i forutsetninger. Banken har derfor beregnet tapsestimater gitt endringer i sentrale forutsetninger for å illustrere hvordan tapsestimatene påvirkes.

Endring	Konsekvens/endring i tapsavsetning
Tapsgrad PM endres 50 %	+/- 1.169
Tapsgrad BM endres 50 %	+/- 1.958
Positivt scenario med 100 % sannsynlighet	- 2.832
Negativt scenario med 100 % sannsynlighet	+ 9.055

Endringer i brutto balanseført engasjement for utlån målt til amortisert kost

Tabellen viser endringen i brutto balanseført engasjement for utlån målt til amortisert kost i 2020 fordelt på BM og PM. Tabellen viser også årsaken til endringen i brutto balanseført verdi innenfor de ulike stegene i modellen.

Utlån målt til amortisert kost BM				Utlån målt til amortisert kost PM				Sum utlån målt til amortisert kost
Trinn 1 - 12 mnd tap	Trinn 2 - livstidstap	Trinn 3 - livstidstap	Totalt	Trinn 1 - 12 mnd tap	Trinn 2 - livstidstap	Trinn 3 - livstidstap	Totalt	
Brutto balanseført engasjement								
501.894	78.056	9.574	589.524	117.202	8.984	1.399	127.585	717.110
18.887	-18.887	0	0	5.421	-5.420	-1	0	0
-27.542	27.542	0	0	-4.597	4.597	0	0	0
-1.824	0	1.824	0	0	-7	7	0	0
-33.485	-1.806	-4	-35.295	3.414	9.603	-1.173	11.844	-23.451
116.125	0	0	116.126	21.304	1	2	21.307	137.433
-76.982	-19.266	0	-96.248	-29.377	-3.452	-32	-32.861	-129.109
Brutto balanseført engasjement								
497.073	65.640	11.394	574.107	113.366	14.307	202	127.875	701.982

Endringer i brutto balanseført engasjement for utlån målt til FVOCI

Tabellen viser endringen i brutto balanseført engasjement for utlån målt til virkelig verdi over OCI (FVOCI) i 2020 fordelt på BM og PM. Tabellen viser også årsaken til endringen i brutto balanseført verdi innenfor de ulike stegene i modellen.

Utlån målt til FVOCI BM				Utlån målt til FVOCI PM				Sum utlån målt til FVOCI
Trinn 1 - 12 mnd tap	Trinn 2 - livstidstap	Trinn 3 - livstidstap	Totalt	Trinn 1 - 12 mnd tap	Trinn 2 - livstidstap	Trinn 3 - livstidstap	Totalt	
Brutto balanseført engasjement								
209.530	10.064	2.011	221.604	2.027.002	78.675	5.059	2.110.736	2.332.340
7.694	-5.768	-1.926	0	24.182	-23.013	-1.169	0	0
-17.394	17.394	0	0	-102.939	105.413	-2.475	0	0
0	0	0	0	-1.432	-2.642	4.074	0	0
-11.967	-3.115	42	-15.040	-51.583	-17.067	3.575	-65.076	-80.116
85.369	10.304	0	95.673	892.894	30.695	459	924.048	1.019.721
-43.391	-533	0	-43.924	-751.390	-31.242	-2.654	-785.285	-829.209
Brutto balanseført engasjement								
229.840	28.347	126	258.313	2.036.734	140.819	6.870	2.184.423	2.442.736

Engasjementer i trinn 3 fordelt etter sikkerheter 31.12.20

Type sikkerhet	Brutto balanseført engasjement	Tapsavsetninger	Netto balanseført engasjement	Verdi av sikkerhet
Utlån med pant i bolig	4.402	8	4.394	4.394
Utlån med pant i annen sikkerhet	10.982	2.221	8.762	8.762
Utlån uten sikkerhet	3.208	2.694	514	0
SUM	18.592	4.923	13.670	13.156

Endringer i totalt garantert beløp

Tabellen viser endringen i totalt garantert beløp i 2020 fordelt på BM og PM og årsaken til endringen innenfor de ulike stegene i modellen.

Finansielle garantikontrakter BM				Finansielle garantikontrakter PM				Sum finansielle garantikontrakter
Trinn 1 - 12 mnd tap	Trinn 2 - livstidstap	Trinn 3 - livstidstap	Totalt	Trinn 1 - 12 mnd tap	Trinn 2 - livstidstap	Trinn 3 - livstidstap	Totalt	
19.731	3.649	0	23.381	4.490	0	0	4.490	27.870
Totalt garantert beløp per 01.01.2020								
2.513	-2.513	0	0	0	0	0	0	0
-1.248	1.248	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0
-867	-200	0	-1.067	-867	0	0	-867	-1.934
3.578	397	0	3.975	0	0	0	0	3.975
-4.295	-999	0	-5.294	-2.114	0	0	-2.114	-7.408
Totalt garantert beløp per 31.12.2020								
19.413	1.582	0	20.995	1.509	0	0	1.509	22.503

Endringer i ubenyttet kreditt

Tabellen viser endringen i ubenyttet kreditt i 2020 fordelt på BM og PM og årsaken til endringen innenfor de ulike stegene i modellen.

Ubenyttet kreditt BM				Ubenyttet kreditt PM				Sum lånetilsagn
Trinn 1 - 12 mnd tap	Trinn 2 - livstidstap	Trinn 3 - livstidstap	Totalt	Trinn 1 - 12 mnd tap	Trinn 2 - livstidstap	Trinn 3 - livstidstap	Totalt	
38.460	2.254	53	40.766	106.125	194	0	106.319	147.085
Ubenyttet kreditt totalt per 01.01.2020								
1.371	-1.371	0	0	154	-154	0	0	0
-631	631	0	0	-76	76	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.178	562	-12	3.728	2.465	-24	0	2.441	6.169
3.764	0	0	3.764	34.047	400	0	34.447	38.211
-3.824	-43	0	-3.867	-40.837	-29	0	-40.865	-44.733
Ubenyttet kreditt totalt per 31.12.2020								
42.318	2.032	41	44.391	101.878	463	0	102.341	146.732

Endringer i brutto balanseført engasjement for utlån med betalingslettelser

Tabellen viser endringen i brutto balanseført engasjement for utlån målt med betalingslettelser i 2020 fordelt på BM og PM. Tabellen viser også årsaken til endringen i brutto balanseført verdi innenfor de ulike stegene i modellen

Utlån med betalingslettelser BM				Utlån med betalingslettelser PM				Sum utlån med betalingslettelser
Trinn 1 - 12 mnd tap	Trinn 2 - livstidstap	Trinn 3 - livstidstap	Totalt	Trinn 1 - 12 mnd tap	Trinn 2 - livstidstap	Trinn 3 - livstidstap	Totalt	
2.818	0	0	2.818	8.278	5.431	0	13.708	16.526
Brutto balanseført engasjement 01.01.2020								
0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	-3.777	3.777	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	25.252	0	25.252	4.143	42.209	0	46.352	71.603
0	0	0	0	0	13.016	0	13.016	13.016
-2.818	0	0	-2.818	-4.500	-3.485	0	-7.986	-10.804
Brutto balanseført engasjement 31.12.2020								
0	25.252	0	25.252	4.143	60.947	0	65.090	90.342

Endringer i tapsavsetninger 2019

Tabellen viser endringen i tapsavsetningen for 2019 fordelt på individuelle tap og gruppenedskrivninger på utlån, tap på finansielle garantikontrakter og på ubenyttet kreditt.

	Individuelle nedskrivninger	Gruppe-nedskrivninger	Finansielle garantikontrakter	Ubenyttet kreditt	Sum tapsavsetninger
Tapsavsetning per 01.01.2019	2.847	6.800	0	0	9.647
Økte nedskrivninger i perioden på eksisterende lån	55	0	0	0	55
+/- Amortiseringseffekt	10	0	0	0	10
Nedskrivninger på nye lån i perioden	0	0	0	0	0
Tilbakeføring av tidligere nedskrivninger	-455	-1.400	0	0	-1.855
Periodens konstaterte tap hvor det tidligere er foretatt nedskrivninger	0	0	0	0	0
Tapsavsetning per 31.12.2019	2.457	5.400	0	0	7.857

Årets tapskostnad

Kredittap på utlån, garantier mv. og rentebærende verdipapirer	Beløp
Endring i IFRS 9 nedskrivninger	4.251
Konstaterte tap med tidligere nedskrivninger	12
Konstaterte tap uten tidligere nedskrivninger	0
Inngang på tidligere konstaterte nedskrivninger	-1
Andre korreksjoner/amortisering av nedskrivninger	-195
Sum kredittap på utlån, garantier mv. og rentebærende verdipapirer	4.066

► NOTE 13 MISLIGHOLDTE OG TAPSUTSATTE ENGASJEMENTER

	2020	2019
Misligholdte engasjement		
Brutto misligholdte engasjement	5.111	3.219
Trinn 3 nedskrivninger	2.689	1.441
Netto misligholdte engasjement	2.422	1.778
Avsetningsgrad	53 %	45 %
Misligholdte engasjement i % av brutto utlån	0,08 %	0,11 %

Misligholdte engasjementer hvor kunden ikke har betalt forfalte terminer på utlån innen 90 dager etter forfall, eller når overtrekk på rammekreditt ikke er inndekket som avtalt innen 90 dager etter at rammekreditten ble overtrukket.

	2020	2019
Øvrige tapsutsatte engasjement		
Øvrige tapsutsatte engasjement	8.874	8.064
Trinn 3 nedskrivninger	0	0
Netto tapsutsatte engasjement	8.874	8.064
Avsetningsgrad	0 %	0 %
Øvrige tapsutsatte engasjement i % av brutto utlån	0,28 %	0,26 %

Øvrige tapsutsatte engasjementer er andre misligholdte engasjementer hvor det foreligger objektive bevis for tap.

	2020	2019
Forfalte utlån, ekskl. utlån med nedskrivning		
6-30 dager	8.131	26.396
31-90 dager	8.874	8.064
> 90 dager	2.422	1.755
Sum	19.427	36.215

► NOTE 14
KLASSIFIKASJON AV FINANSIELLE INSTRUMENTER

Eiendeler	Finansielle eiendeler vurdert til amortisert kost	Finansielle eiendeler til virkelig verdi med verdiendring over resultat (FVTPL)	Finansielle eiendeler til virkelig verdi over andre inntekter og kostnader	SUM
Kontanter og kontantekvivalenter	82.048	-	-	82.048
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner og finansieringsforetak	101.487	-	-	101.487
Utlån til og fordringer på kunder	701.357	-	2.435.217	3.136.574
Rentebærende verdipapirer	-	162.352	-	162.352
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinstrumenter	-	126.167	-	126.167
Sum finansielle eiendeler	884.892	288.519	2.435.217	3.608.628

Gjeld	Finansielle forpliktelser vurdert til amortisert kost	Finansielle forpliktelser til virkelig verdi med verdiendring over resultat (FVTPL)	Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over andre inntekter og kostnader	SUM
Innlån fra kredittinstitusjoner og finansieringsforetak	110.337	-	-	110.337
Innskudd og andre innlån fra kunder	2.373.582	-	-	2.373.582
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	650.648	-	-	650.648
Sum finansielle forpliktelser	3.134.567	-	-	3.134.567

► NOTE 15
FINANSIELLE INSTRUMENTER TIL VIRKELIG VERDI

Banken benytter følgende verdsettelseshierarki ved beregning av virkelig verdi for finansielle instrumenter.

Nivå 1: Noterte priser i et aktivt marked for gjeldende eiendeler eller forpliktelser.

Nivå 2: Noterte priser i et aktivt marked for lignende eiendeler eller forpliktelser, eller annen verdsettelsesmetode hvor all vesentlig input er basert på observerbare markedsdata.

Nivå 3: Verdsettelsesteknikker som i hovedsak ikke er basert på observerbare markedsdata. Typiske metoder kan da være bruk av ulike multipler, kontantstrømsanalyser, sammenlignbare transaksjoner og lignende.

Klassifisering av verddivurdering etter pålitelighet i benyttet informasjon	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Finansielle instrumenter
Utlån målt til FVOCI	0	0	2.439.525	2.439.525
Sertifikater og obligasjoner	0	62.308	0	62.308
Aksjer og egenkapitalbevis	6.622	0	119.545	126.167
Pengemarkedsfond	0	100.044	0	100.044
Eiendeler	6.622	162.352	2.559.070	2.728.044

Avstemming nivå 3 - aksjer og egenkapitalbevis

Inngående balanse 01.01	98.435
Realisert gevinst/tap	1.910
Urealisert gevinst/tap ført mot resultatet	16.640
Investering	4.520
Salg	-1.960
Utgående balanse	119.545

Avstemming nivå 3 - utlån målt til FVOCI

Inngående balanse 01.01	2.330.176
Tilgang	1.018.721
Fraregning	-909.157
Nedskrivning forventet tap på utlån	-4.053
Verdirendringer over OCI	2.837
Utgående balanse	2.439.525

Sertifikater og obligasjoner (nivå 2)

Bankens sertifikater og obligasjoner måles på nivå 2 ved å bruke prising fra Nordic Bond Pricing (via TietoEvry), utledet av rentekurvene.

Aksjer (nivå 3)

Bankens strategiske aksjeposter, som Verd Boligkreditt AS, Brage Finans AS og Frende Forsikring med flere verdsettes på nivå 3. Banken har etter en samlet vurdering valgt å verdsette disse eierandelene ved å benytte P/B = 1,0. Mer konkret innebærer dette at bankens andel av egenkapitalen i de respektive selskaper danner grunnlag for kursfastsettelsen per aksje i bankens regnskap. Banken bruker de respektive selskaps forrige kvartalsregnskap som grunnlag for beregningene. Banken vil revurdere sin målemetode, dersom særlige forhold i de enkelte selskap skulle tilsi at verddivurderingsmetodene bør revurderes. Konkrete transaksjoner knyttet til aksjene i de respektive selskap vil også medføre en revurdering av bankens verdsettelsesmetode.

Utlån målt til FVOCI (nivå 3)

Utlån til kunder klassifisert til virkelig verdi med verdiendring over andre inntekter og kostnader verdsettes basert på pålydende saldo (inkl. pålydende renter) og forventet tap. Utlån uten vesentlig økning i kredittrisiko siden førstegangsinnregning verdsettes til pålydende saldo. Utlån med vesentlig økning i kredittrisiko etter førstegangsinnregning (trinn 2 og 3) verdsettes til saldo fratrukket beregnet tap over instrumentenes levetid.

Se også beskrivelse i note 2: Regnskapsprinsipper.

► NOTE 16
VIRKELIG VERDI AV FINANSIELLE INSTRUMENTER TIL AMORTISERT KOST

	2020		2019	
	Balanseført	Virkelig	Balanseført	Virkelig
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	650.648	649.603	616.664	615.175
Gjeld	650.648	649.603	616.664	615.175

Verdiene er beregnet med utgangspunkt i priser notert i aktive markeder der slik informasjon er tilgjengelig, interne modeller som beregner en teoretisk verdi når det ikke finnes aktive markeder, eller sammenligning mellom priser på instrumentene i porteføljen i forhold til siste tilgjengelige transaksjonspriser. Verdssettingen er gjort med utgangspunkt i de enkelte instrumentenes egenskaper og verdier på balansetidspunktet.

Slike verddivurderinger vil ikke alltid gi verdier som er i samsvar med markedets vurdering av de samme instrumenter. Avvik skyldes blant annet forskjellig oppfatning av markedsutsikter, markedsforhold, risikoforhold og avkastningskrav, samt avvik i tilgang på presis informasjon.

Banken innhenter markedspriser og kredittspreader fra Nordic Bond Pricing og uavhengige meglere i større finansinstitusjoner for å beregne virkelig verdi.

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer vurdert til amortisert kost er klassifisert som finansielle instrumenter i nivå 2.

Balansepostene kontanter og kontantekvivalenter, utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner og finansieringsforetak, utlån til og fordringer på kunder, innlån fra kredittinstitusjoner og finansieringsforetak, innskudd fra og andre innlån fra kunder vil ha balanseført verdi tilnærmet lik virkelig verdi.

► NOTE 17
AKSJER OG EGENKAPITALBEVIS

Spesifikasjon etter selskap	Balanseført verdi	Finansforetak	% eierandel	Antall andeler
Aksjer				
Balder Betaling AS // Org.nr.: 918693009	3.953	X	0,84 %	167.642
Brage Finans AS // Org.nr.: 995610760	28.885	X	1,51 %	2.066.184
DNB ASA // Org.nr.: 981276957	2.520	X	0,00 %	15.000
DSS AS // Org.nr.: 917153949	5		11,11 %	1
Eiendomskreditt AS // Org.nr.: 979391285	4.171	X	0,50 %	26.924
Frende Holding AS // Org.nr.: 991410325	21.465	X	0,61 %	41.459
LSG Eiendomsmegling AS // Org.nr.: 919930241	15.481		40,00 %	4.000
Norne Securities // Org.nr.: 992881828	270	X	0,75 %	137.760
Spama AS // Org.nr.: 916148690	72		0,16 %	50
Storebrand ASA ord. // Org.nr.: 916300484	53		0,00 %	822
Verd Boligkreditt AS // Org.nr.: 994322427	42.858	X	7,38 %	38.866
Visa Inc.	619	X	0,00 %	25
Vn Norge AS // Org.nr.: 821083052	1.492	x	0,08 %	824.386.561 mill.
Diverse aksjer	15		-	-
Sum aksjer	121.859			
Egenkapitalbevis				
Kredittf. for Sparebanker // Org.nr.: 986918930	558	X	0,92 %	460
Skue Sparebank // Org.nr.: 837889812	323	X	0,09 %	1.900
Sparebanken Sør // Org.nr.: 937894538	3.779	X	0,21 %	33.000
Sum egenkapitalbevis	4.660			
Sum aksjer og egenkapitalbevis	126.519			

► NOTE 18
VARIGE DRIFTSMIDLER

	2020	2019
Anskaffelseskost 01.01	26.257	25.249
Tilgang i året	717	1.008
Avgang i året	0	0
Anskaffelseskost 31.12	26.974	26.257
Akkumulerte avskrivninger 01.01	-7.544	-6.397
Årets utrangeringer	0	0
Årets avskrivninger	-1.161	-1.147
Akkumulerte avskrivninger 31.12	-8.705	-7.544
Bokført verdi 31.12	18.269	18.713
Økonomisk levetid	3 år	3 år
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær

Bankens varige driftsmidler består av bankbygg, inventar og kontormaskiner.
Banken har ikke pantsatt eller akseptert andre rådighetsbegrensninger over sine driftsmidler.

	Avskr. % (LNB)	Anskaffelseskost 01.01.20	Tilgang i året	Anskaffelseskost 31.12.20	Akk. avskrivning 01.01.20	Årets avskrivning	Bokført verdi 31.12.20
Fosselia 7	1,0	500	-	500	-111	-58	331
Hovden Blå	1,0	5.753	-	5.753	-58	-58	5.638
Vestregate 6	1,0	5.151	6	5.157	-261	-52	4.844
ANDRE BYGG		11.404	6	11.410	-430	-168	10.813
Automater - minibanker	20,0	1.000	-	1.000	-500	-125	
AUTOMATER		1.000	-	1.000	-500	-125	375
							-
Bankbygg	1,0	6.719	-	6.719	-2.236	-67	
BANKBYGG		6.719	-	6.719	-2.236	-67	4.416
Tekniskeinstallasjoner	10,0	3.124	64	3.188	-1.798	-339	1.051
Ladestasjon el bil	10,0	-	24	24	-	-1	24
Alarmsystem	10,0	-	143	143	-	-4	139
FASTE INSTALLASJONER		3.124	231	3.356	-1.798	-343	1.215
Inventar	10,0	3.192	-	3.192	-2.211	-294	687
INVENTAR		3.192	-	3.192	-2.211	-294	687
Maskiner	20,0	803	38	841	-369	-137	335
MASKINER		803	38	841	-369	-137	335
Tomt	-	14	-	14	-	-	14
TOMTER		14	-	14	-	-	14
Volkswagen 2020	25,0	-	414	414	-	-26	388
Reklame på bil	25,0	-	28	28	-	-1	26
TRANSPORTMIDLER		-	441	441	-	-27	414
SUM		26.257	717	26.974	-7.544	-1.161	18.269

► NOTE 19 INNSKUDD FRA KUNDER

Innskudd fordelt etter næringer	2020	2019
Personkunder	1.771.834	1.614.080
Jordbruk og tilknyttede tjenester	10.415	9.159
Skogbruk og tilknyttede tjenester	3.638	1.886
Fiske og fangst	239	238
Bergverksdrift og -utvinning mv.	10.751	10.196
Industri	20.788	25.546
Bygging av skip og båter	110	273
El-, gass-, damp- og varmtvannsforsyning	0	31
Vannforsyning, avløps- og renovasjonsvirksomhet	20.155	17.690
Utvikling av byggeprosjekter	11.153	3.385
Bygge- og anleggsvirksomhet ellers	67.935	80.394
Varehandel, reparasjon av motorvogner	50.119	40.491
Transport ellers og lagring	24.148	26.492
Utenriks sjøfart og rørtransport	5.679	5.138
Overnattings- og serveringsvirksomhet	11.135	4.031
Informasjon og kommunikasjon	8.361	7.815
Faglig tjenesteyting	87.807	94.687
Omsetning og drift av fast eiendom	79.163	67.996
Forretningsmessig tjenesteyting	45.703	40.527
Tjenesteytende næringer ellers	144.447	397.917
Sum kunder, hovedstol	2.373.580	2.447.972
Periodiserte renter	2	3
Innskudd fra kunder	2.373.582	2.447.974

Innskudd fordelt etter geografi	2020	2019
Lillesand	1.733.113	1.785.894
Nabokommuner	285.843	328.086
Landet for øvrig	281.643	262.885
Utlendet	72.981	71.106
Sum kunder, hovedstol	2.373.580	2.447.972
Periodiserte renter	2	3
Innskudd fra kunder	2.373.582	2.447.974

► NOTE 20

GJELD STIFTET VED UTSTEDELSE AV VERDIPAPIRER

Verdipapirgjeld 31.12

	2020	2019
Obligasjongjeld, nominell verdi	650.000	615.000
- Egne ikke-amortiserte obligasjoner, nominell verdi	0	0
Påløpte renter	903	1.774
Over-/underkurs	-255	-110
Sum obligasjonsgjeld	650.648	616.664
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	650.648	616.664

Banken emitterer verdipapirer for å finansiere bankens virksomhet.

Utstedte lån 31.12

ISIN	Kortnavn	Valuta	Nominell	Løpetid	Rente
NO0010804578	Lillesands Spb 17/22 FRN	NOK	100.000	05.09.19-05.09.22	3 mnd. NIBOR + 0,79 %
NO0010814254	Lillesands Spb 18/22 FRN	NOK	100.000	17.01.18-17.01.22	3 mnd. NIBOR + 0,74 %
NO0010841117	Lillesands Spb 19/22 FRN	NOK	100.000	11.01.19-11.05.22	3 mnd. NIBOR + 0,77 %
NO0010865793	Lillesands Spb 19/23 FRN	NOK	100.000	10.10.19-10.01.23	3 mnd. NIBOR + 0,50 %
NO0010873037	Lillesands Spb 20/23 FRN	NOK	100.000	15.01.20-17.04.23	3 mnd. NIBOR + 0,51 %
NO0010886450	Lillesands Spb 20/25 FRN	NOK	50.000	23.06.20-23.06.25	3 mnd. NIBOR + 1,01 %
NO0010893068	Lillesands Spb 20/25 FRN	NOK	100.000	09.09.20-09.09.25	3 mnd. NIBOR + 0,81 %

Avstemming av inngående og utgående balanse av finansielle forpliktelser som følge av finansieringsaktiviteter, inkludert både endringer som følge av kontantstrømmer og ikke-kontante endringer.

Årets endringer i verdipapirgjeld

	2020
Balanse 1.1.2020	616.664
Innbetaling ved utstedelse/salg av egne	399.726
Utbetaling ved forfall -/tilbakebetaling	-366.912
Utbetaling av renter	-10.782
Endring i kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	22.032
Rentekostnader	11.952
Ikke-kontante endringer	11.952
Balanse 31.12.20	650.648

► NOTE 21

ANNEN GJELD

	2020	2019
Internkontoer	-717	1.805
Skyldig off. avgifter	2.177	1.263
Leverandørgjeld	2.129	155
Periodiseringer	5.434	5.113
Annen gjeld	9.023	8.336

► NOTE 22
FINANSIELLE GARANTIER OG PANTSETTELSESR MV.

(NOK 1 000)	2020	2019
Garantier		
Betalingsgarantier	5.131	7.365
Kontraktsgarantier	11.895	11.948
Andre garantier	5.478	8.558
Sum garantiansvar	22.504	27.870
Pantsettelser		
Pantsatte verdipapirer Norges Bank, nominell hovedstol	83.064	0
Sum pantsettelser	83.064	0

Lillesands Sparebank har avtale om juridisk salg av utlån med høy sikkerhet og pant i eiendom til Verd Boligkreditt AS (Verd) som eies av 9 frittstående sparebanker. I henhold til inngått forvaltningsavtale med Verd står de enkelte sparebankene for forvaltning av utlånene og opprettholder også kundekontakten. Bankene mottar et vederlag i form av provisjon for de plikter som følger med forvaltningen av lånene.

Banken har vurdert de regnskapsmessige konsekvensene slik at det vesentligste av risiko og fordeler ved eierskap knyttet til de solgte utlånene er overført, og det innebærer full fra regning. Mottatt vederlag for lån som er overført til Verd tilsvarer bokført verdi av hovedstol inkl. påløpte renter og vurderes å samsvare med lånenes virkelige verdi på overføringstidspunktet.

Eierbankene innregner alle rettigheter og plikter som skapes eller beholdes ved overføringen separat som eiendeler eller forpliktelser.

Hvis Verd får tap på overtatte lån har de en viss motregningsrett i provisjoner fra samtlige banker som har overført lån. Det foreligger dermed en begrenset gjenværende involvering knyttet til solgte utlån ved mulig begrenset avregning av tap mot provisjon. Denne motregningsadgangen anses imidlertid ikke å være av en slik karakter at den endrer på konklusjonen om at det vesentligste av risiko og fordeler ved eierskap er overført.

Dersom banken ikke er i stand til å betjene kundene, kan Verd overføre forvaltningsansvaret til en eller flere øvrige eierbanker, og retten til provisjon vil falle bort. Videre har banken en opsjon til å kjøpe tilbake utlån under gitte betingelser.

Bankens eierandel i Verd er 7,38 %.

Verd Boligkreditt AS

Verd Boligkreditt AS har konsesjon som kredittforetak med rett til å utstede obligasjoner med fortrinnsrett (OMF), og erverver utlån med pant i boliger og utsteder OMF innenfor gjeldende regelverk. Verd Boligkreditt AS har en rating fra Scope Ratings på AAA med "stable outlook" fra mai 2019.

Lån solgt til Verd er sikret med pant i bolig innenfor 75 prosent av dokumentert verdi på bolig. Solgte lån er juridisk eid av Verd, og Lillesands Sparebank har ingen rett til bruk av lånene, utover retten til å forestå forvaltning og motta provisjon, samt rett til å overta helt eller delvis nedskrevet verdi.

Eierbankene forestår forvaltningen av de solgte utlånene og mottar en provisjon basert på nettoen av avkastningen på utlånene banken har solgt og kostnadene i Verd.

Totalt er det fraregnet boliglån til Verd for 667 mill. kr. ved utgangen av regnskapsåret. Mottatt vederlag for lån overført fra banken til Verd tilsvarer nominell verdi på overførte utlån og vurderes tilnærmet sammenfallende med lånenes virkelige verdi ved utgangen av 2020 og 2019. Banken plikter imidlertid å finansiere 10 % av det lånevolumet banken har overført Verd, og pr 31.12.20 utgjør denne finansieringen 72 mill. kr. Beløpet inngår i balanseposten Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner og finansieringsforetak til amortisert kost.

De lånene som er overført til Verd er svært godt sikret og har en svært liten tapssannsynlighet. Banken har også inngått en aksjonæravtale med aksjonærene i Verd Boligkreditt AS. Denne innebærer blant annet at banken skal bidra til at Verd Boligkreditt AS til enhver tid har en ren kjernekapitaldekning (Core Tier 1) som tilsvarer de krav som myndigheter fastsetter (inkl. krav til bufferkapital og Pilar 2 beregninger), og eventuelt å tilføre kjernekapital om den faller til et lavere nivå.

► NOTE 23

RISIKOSTYRING OG KAPITALDEKNING

Risiko er et sentralt tema ved å drive bankvirksomhet, og risikostyring og internkontroll er grunnleggende for den daglige drift av banken og styrets oppfølging. Bankens risikostyring og internkontroll skal bidra til at bankens risiko styres på en måte som understøtter bankens strategiske målsetninger, samt bidrar til å sikre bankens langsiktige verdiskapning. De overordnede rammer for bankens risikoeksponering og styring vurderes og fastsettes årlig gjennom bankens styrende dokumenter. Banken har en kontinuerlig prosess for å videreutvikle og forbedre bankens risikostyring.

Styret har vedtatt prinsipper for banken sin risikostyring gjennom ulike styringsdokument. Disse følges opp gjennom regelmessig internkontroll og resultatene rapporteres til styret. Dokumentene og risikoanalysene blir oppdatert kvartalsvis, og skal dekke alle vesentlige aktiviteter. Disse er en viktig del av bankens kvalitetssikringssystem.

Kapitalkravsregelverket under Basel-regelverket er et tredelt system inndelt i såkalte pilarer. Pilar 1 omhandler minstekrav til kapitaldekning, mens Pilar 2 omhandler bankens vurdering av samlet kapitalbehov og tilsynsmessig oppfølging. Pilar 3 omhandler bankens krav til offentliggjøring av finansiell informasjon.

Pilar 1 – minimumskrav til ansvarlig kapital

Minstekravet omfatter krav til sammensetning av ansvarlig kapital, krav til beregningsgrunnlaget for kredittrisiko samt eksplisitte kapitalkrav for operasjonell risiko, motpartsrisiko og markedsrisiko. Banken har valgt standardmetoden for beregning av kapitalkravet for kredittrisiko, og basismetoden for beregning av kapitalkravet for operasjonell risiko. Banken har ingen handelsportefølje eller eksponering som gjør at banken p.t. omfattes av kapitalkravet for markedsrisiko.

Kredittrisiko er den vesentligste risikoen banken håndterer. Kredittrisiko er risikoen for tap som følge av at kunder eller andre motparter ikke har evne eller vilje til å overholde sine forpliktelser, og at stille sikkerheter ikke dekker utestående fordringer. Etter pilar 1 deles disse inn i engasjementskategorier og utfra engasjementsbeløp, type sikkerhet/-beløp og status på engasjement/motpart beregnes kapitalkravet utfra standard risikovekter.

Operasjonell risiko er risikoen for tap som skyldes utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser, svikt hos mennesker og i systemer eller eksterne hendelser. Bankens operasjonelle risiko oppstår som følge av systemfeil eller kontrollfeil som medfører at ledelsen hindres i å overvåke eller kontrollere de øvrige risikoer eller at den normale transaksjonsbehandlingen hindres. Videre er dette risiko for feil økonomisk rapportering som kan gi feilaktig beslutningsgrunnlag både internt og eksternt. Banken beregner operasjonell risiko etter basismetoden. Denne legger til grunn et kapitalkrav på 15% av siste tre års gjennomsnittlige inntekter.

Bankens har p.t. ingen derivater med kreditteksponering som omfattes av kapitalkravet for motpartsrisiko i pilar 1.

Banken har ingen handelsportefølje eller eksponering som gjør at banken p.t. omfattes av kapitalkravet for markedsrisiko i pilar 1. Kapital settes av for handelsrammer i bankporteføljen under Pilar 2.

Pilar 2 – vurdering av samlet kapitalbehov og tilsynsmessig oppfølging

Pilar 2 er basert på at bankens styre minimum årlig skal gjennomføre en intern prosess (ICAAP) for å vurdere om det er samsvar mellom risikonivå og bankens kapitalbehov. I tillegg gjennomfører Finanstilsynet egne vurdering av bankers risikoer, kapitalbehov og likviditetsbehov (SREP). Kapitalbehovet under pilar 2 skal dekke risikoer som ikke, eller bare delvis, er dekket i Pilar 1, og kravet skal dekkes av ren kjernekapital. Det skal utarbeides en strategi og kapitalplan for å opprettholde bankens soliditet og hvordan banken har til hensikt å tilpasse sitt kapitalnivå fremover. Finanstilsynet vedtar hvilket pilar 2-krav som skal gjelde for den enkelte bank basert på SREP. Finanstilsynet har hittil ikke vedtatt pilar 2-krav for Lillesands Sparebank, og bankens egne vurderinger ligger til grunn for sammenlagt kapitalkrav. Bankens ICAAP gjennomgås og bekreftes av eksterne revisor. Banken har beregnet sitt pilar 2-krav til å utgjøre til 2,6 % for banken isolert og 2,3 % ved konsolidering av Verd Boligkreditt og Brage Finans.

Bankens sammenlagte krav til ren kjernekapitaldekning, kjernekapitaldekning og kapitaldekning var dermed henholdsvis 13,6 %, 15,1 % og 17,1 % ved utgangen av 2020. Banken oppfyller disse kravene med god margin. Bankene samlede egenkapital består i sin helhet av ren kjernekapital, og kapitaldekningsprosenten for morbank vil derfor være lik for de ulike kravene. Styret har fastsatt at bankens kapitaldekning skal utgjøre minimum 19,3 % for banken isolert og 19,0 % konsolidert (kapitalmål). Fra 31.12.2022 øker systemrisikobuffersatsen med 1,5 prosentpoeng til 4,5 %. Kravet til motsyklisk kapitalbuffer utgjør for tiden 1 %, og kan økes til maksimalt 2,5 %. Det er derfor viktig å opprettholde tilstrekkelige marginer til gjeldende minstekrav.

Kapitalmålet skal ta hensyn til bankens kapitalbehov i et fremadskuende perspektiv, bankens forretningsmodell, fleksibilitet og stresstestresultater. Det legges både kvalitative og kvantitative faktorer til grunn for denne vurderingen, herunder en stresstest som viser hvordan banken kan opprettholde normal aktivitet i en periode der banken har tap på flere av sine forretningsområder. Bankens lønnsomhet gjennom sin forretningsmodell og solide posisjon som gir den en god evne til å absorbere tap. Utlånsporteføljen har kort gjennomsnittlig levetid og det gir banken stor fleksibilitet i styring av balansen og eksponering. Den uvektede kjernekapitalandelen er på 11,4 % som representerer en reell evne til å absorbere tap. Banken gjennomfører flere stresstester knyttet til et alvorlig økonomisk tilbakeslag, der banken opplever store tap. Stresstestene viser at banken har effektive tiltak for å redusere eksponeringen under en nedtur.

God tapsabsorberende evne gjennom lønnsomhet, fleksibilitet i styring av balansen på grunn av korte levetider, og en høy uvektet kapitaldekning sammen med resultatene av stresstester underbygger styrets kapitalmål for ren kjernekapital.

Pilar 3 – krav til offentliggjøring av finansiell informasjon

Pilar 3 bidrar til økt markedsdisiplin gjennom krav til offentliggjøring av finansiell informasjon for å bidra til at ulike markedsaktører kan vurdere bankens risikonivå, bankens styring og kontroll med risikoene samt bankens kapitalisering. Banken offentliggjør beregningen av kapitalkravet, herunder spesifikasjon av kapitalkrav, risikovektet beregningsgrunnlag og ansvarlig kapital, samt gir en redegjørelse for styring og kontroll. Metoder banken bruker for å vurdere kapitalbehovet og rutiner for kontroll og styring av de ulike risikoer beskrives. Pilar 3-rapporten er tilgjengelig på bankens hjemmeside.

Ledelsesmessig styring

Alle risikoområder blir regelmessig gjennomgått av bankens styre, som fastsetter risikorammer ut fra bankens risikotoleranse og risikokapasitet. Styret mottar månedlig og kvartalsvis rapporter fra administrasjonen vedrørende overholdelse av regulatoriske krav og interne rammer.

Banken har en risikokontrollfunksjon som skal sikre at alle vesentlige risikoer i banken er identifisert, målt og rapportert av de relevante organisatoriske enhetene. Styret vurderer at bankens risikokontrollfunksjon er tilpasset bankens størrelse og virksomhet på en god måte og at funksjonen har tilstrekkelig kapasitet og rett kompetanse.

Tabellen nedenfor viser egenkapital, risikovektet beregningsgrunnlag samt kapitaldekning og kapitalkrav.

Finanstilsynets rundskriv om engasjementer som skal klassifiseres som høyrisiko medfører at banken har flyttet omkring 80 mill. til kategorien «Høyrisikoengasjementer». Rundskrivet gir en streng definisjon på hva som skal klassifiseres som høyrisikoengasjementer. Posten «forfalte engasjementer» utgjør i hovedsak lån som er merket med betalingslettelser.

Egenkapital	2020	2019
Bankens fond 31.12	435.512	404.764
Gavefond 31.12	20.361	19.154
Fond for vurderingsforskjeller	27.233	160
Sum bokført egenkapital	483.106	424.079
Immaterielle eiendeler	0	0
Overfinansiering av pensjonsforpliktelser	0	-374
Fratrekk for forsvarlig verdsettelse	-2.821	0
Fratrekk for beholdninger av ansvarlig kapital i andre selskaper i finansiell sektor	-70.206	-53.337
Sum ren kjernekapital	410.080	370.367
Fondsobligasjoner	0	0
Sum kjernekapital	410.080	370.367
Ansvarlig lånekapital	0	0
Sum ansvarlig kapital	410.080	370.367

Risikovektet beregningsgrunnlag	2020	2019
Lokale og regionale myndigheter	4.050	3
Institusjoner	21.758	64.814
Foretak	11.791	29.198
Engasjementer med pantessikkerhet i eiendom	1.376.502	1.418.721
Forfalte engasjementer	104.490	2.094
Høyrisikoengasjementer	119.477	0
Obligasjoner med fortrinnsrett	3.922	5.742
Andeler i verdipapirfond	18.282	7.468
Egenkapitalposisjoner	86.519	66.019
Øvrige engasjementer	25.804	28.222
Sum kredittrisiko etter standardmetoden	1.772.595	1.622.280
Operasjonell risiko	125.078	119.168
Sum risikovektet beregningsgrunnlag	1.897.673	1.741.448

Kapitaldekning	2020	2019
Kapitaldekning	21,61 %	21,27 %
- herunder kjernekapitaldekning	21,61 %	21,27 %
- herunder ren kjernekapitaldekning	21,61 %	21,27 %
Uvektet kjernekapitaldekning	11,37 %	10,19 %

Konsolidert kapitaldekning (Brage Finans og Verd Boligkreditt)	2020	2019
Ren kjernekapital	474.805	424.382
Kjernekapital	481.362	430.607
Ansvarlig kapital	486.997	435.825
Beregningsgrunnlag	2.337.438	2.106.448
Kapitaldekning	20,83 %	20,69 %
- herunder kjernekapitaldekning	20,59 %	20,44 %
- herunder ren kjernekapitaldekning	20,31 %	20,15 %
Uvektet kjernekapitaldekning	10,57 %	9,74 %

Kapitalkrav	2020
Minstekrav til kjernekapital	4,50 %
Bevaringsbuffer	2,50 %
Systemrisikobuffer	3,00 %
Motsyklisk buffer	1,00 %
Krav til ren kjernekapitaldekning	11,00 %
Krav til kjernekapitaldekning	12,50 %
Krav til kapitaldekning	14,50 %
Bankens vurdering av pilar 2-krav uten konsolidering	2,60 %
Bankens vurdering av pilar 2-krav med konsolidering	2,30 %

► NOTE 24 KREDITTRISIKO

Kredittrisiko er risikoen for tap som følge av at kunder eller andre motparter ikke har evne eller vilje til å overholde sine forpliktelser, og at stille sikkerheter ikke dekker utestående fordringer. Bankens kredittrisiko påvirkes av den generelle økonomiske utviklingen og bankens håndverk ved innvilgelse og oppfølging av engasjementer. Banken skal ha en lav risikoprofil i sin kredittgiving og skal prioritere sikkerhet fremfor fortjeneste.

Styring av kredittrisiko

Banken betjener personkunder, små og mellomstore bedrifter, primærnæringer, organisasjoner samt offentlig virksomhet i Lillesand kommune med naturlige geografiske grenseområder i nabokommunene. Personkundemarkedet og mindre lokale bedrifter er bankens primære satsningsområder, og banken har kun et begrenset antall store enkeltengasjementer.

Kredittrisiko styres gjennom egne styringsdokumenter og bevilgningsreglement. Styret gjennomgår årlig bankens styringsdokumenter og bevilgningsreglement for utlånsvirksomheten. Gjennom styringsdokumentene defineres bankens kredittpolicy og det fastsettes overordnede mål for eksponering knyttet til portefølje og enkeltkunder. Samlet danner dette grunnlaget for fastsettelse av ønsket risikoprofil. Gjennom bevilgningsreglementet delegeres kredittfullmakt til adm. banksjef innenfor visse rammer. Adm. banksjef kan delegere fullmakter. De delegerede fullmaktene er relatert til enkeltengasjementers størrelse og risiko.

Kompetente medarbeidere som har analytisk evne og god innsikt i risikoelementer knyttet til kunden er den viktigste forutsetning for at bankens skal kunne realisere sin målsetting. Løpende kompetanseutvikling er en nødvendig innsatsfaktor for å bygge opp og vedlikeholde kompetansen. Det er kredittsjefens ansvar å sørge for at medarbeidere innen kredittområdet har eller utvikler den nødvendige kompetanse på kredittområdet.

Banken har en lav risikoprofil i sin kredittgivning og prioriterer sikkerhet fremfor fortjeneste. Dette innebærer at lån hovedsakelig prises etter produktavhengige standardpriser. Prising av lån vurderes likevel ut fra bankens krav til inntjening, underliggende risiko og den kapitalen banken må stille for engasjementet. Styret mottar månedlige og kvartalsvise rapporter om bankens kreditteksponeringer. Utlånene er fordelt på en slik måte at bransjerisiko anses som moderat. I henhold til misligholds- og risikoklassifiseringsrapporter har banken kun en moderat risiko for tapsføringer av vesentlig betydning på sine engasjementer. 74 % av bankens utlån er til husholdninger, og boliglån vil fortsatt være hovedproduktet i bankens utlånsportefølje.

Som grunnlag for analyse og overvåking av kvaliteten i kredittporteføljen blir alle engasjement risikoklassifisert. Ved innvilgelse av lån legges det stor vekt på kundens tilbakebetalingsevne, adferd, samt stilt sikkerhet.

Bankens portefølje av rentebærende verdipapirer påfører også banken kredittrisiko. Styret mottar fortløpende analyse og oversikt over beholdning på alle foretatte nye investeringer.

Risikoklassifiseringssystem

Det beregnes en misligholdssannsynlighet neste 12 måneder for den enkelte kunde basert på kjente data. For næringsengasjementer er dette regnskap og betalingshistorikk m.m. For privatpersoner er det betalingshistorikk, innskudd og utlån m.m.

Hele porteføljen klassifiseres månedlig og kundene gis en risikoklasse fra A-K, hvor A er best. Risikoklasse K består av lån som er misligholdt over 90 dager, lån med individuelle nedskrivninger og lån til selskaper/personer som er gått konkurs. Systemet muliggjør en overvåking av risikoutviklingen i utlånsporteføljen.

Modellene er også integrert i bankens saksgangssystem, og er en del av kredittvurderingen av kunder.

Sikkerhetsdekning er ikke hensyntatt i risikoklassifiseringen banken benytter.

Risikogruppe	Risikoklasse	Sannsynlighet for mislighold
Lav risiko	A-D	0,00 % - 0,75 %
Middels risiko	E-G	0,75 % - 3,00 %
Høy risiko	H-J	3,00 % og høyere
Problemengasjement	K	

Under følger oppstilling av bankens kredittengasjementer fordelt etter risikoklasser. Tabellene viser også maksimal kreditteksponering samt fordeling av sertifikater og obligasjoner etter debitorkategori. Se også note 23 vedrørende kapitalbehov for bankens kredittrisiko.

Utlån til kunder fordelt etter risikoklasser	2020			2019
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Totalt
Lav risiko	2.387.593	102.713	0	2.490.306
Middels risiko	410.187	95.713	1.413	507.312
Høy risiko	79.235	50.687	17.179	147.101
Brutto balanseført verdi	2.877.014	249.112	18.592	3.144.718
Tapsavsetninger	1.955	1.267	4.923	8.145
Utlån til kunder	2.875.059	247.845	13.670	3.136.574

Ubenyttede kreditter fordelt etter risikoklasse	2020			2019
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Totalt
Lav risiko	129.593	271	0	129.864
Middels risiko	13.629	1.006	0	14.635
Høy risiko	973	1.219	41	2.233
SUM	144.196	2.496	41	146.732
Tapsavsetninger	57	4	0	61

Finansielle garantier fordelt etter risikoklasse	2020			2019
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Totalt
Lav risiko	12.417	0	0	12.417
Middels risiko	5.921	253	0	6.174
Høy risiko	2.583	1.329	0	3.912
SUM	20.921	1.582	0	22.503
Tapsavsetninger	74	10	0	83

Kredittengasjementer fordelt på næring/ sektor	Utlån		Ubenyttet kreditt		Garantier	
	2020	2019	2020	2019	2020	2019
Personkunder	2.311.530	2.230.041	102.341	103.890	1.509	4.490
Jordbruk og tilknyttede tjenester	33.107	30.674	3.408	2.921	75	75
Skogbruk og tilknyttede tjenester	4.219	4.305	255	210	0	0
Fiske og fangst	80	99	297	0	0	0
Bergverksdrift og -utvinning mv.	542	1.826	0	0	100	100
Industri	94.791	76.723	5.046	4.580	123	123
Bygging av skip og båter	0	6.661	0	55	0	0
Vannforsyning, avløps- og renovasjonsvirksomhet	920	905	3.780	3.795	392	171
Utvikling av byggeprosjekter	65.240	55.798	0	0	0	0
Bygge- og anleggsvirksomhet ellers	123.990	142.240	13.566	10.367	7.585	10.717
Varehandel, reparasjon av motorvogner	35.119	54.267	7.798	8.901	3.392	2.964
Transport ellers og lagring	16.502	17.668	2.712	2.674	2.669	2.792
Overnattings- og serveringsvirksomhet	4.023	4.362	835	493	0	0
Informasjon og kommunikasjon	10.662	9.309	178	599	367	1.234
Faglig tjenesteyting	33.971	32.301	3.012	2.800	0	0
Omsetning og drift av fast eiendom	336.289	328.857	2.016	3.578	6.217	4.926
Forretningsmessig tjenesteyting	18.027	15.970	50	385	0	250
Tjenesteytende næringer ellers	55.705	37.443	1.438	1.836	75	30
Brutto balanseført verdi	3.144.718	3.049.450	146.732	147.085	22.503	27.870
Nedskrivninger	8.145	7.857	61	0	83	0
Sum kunder	3.136.574	3.041.593	146.671	147.085	22.420	27.870
Kredittinstitusjoner	101.487	317.004				
Sum kunder og kredittinstitusjoner	3.238.060	3.358.597				

Kredittengasjementer fordelt på geografiske områder	Utlån		Ubenyttet kreditt		Garantier	
	2020	2019	2020	2019	2020	2019
Lillesand	2.310.786	2.210.960	123.738	119.683	21.942	26.092
Nabokommuner	365.140	362.196	13.156	13.394	487	1.704
Landet for øvrig	468.793	476.316	9.838	14.008	75	75
Brutto balanseført verdi	3.144.718	3.049.472	146.732	147.085	22.503	27.870
Nedskrivninger	8.145	7.857	61	0	83	0
Sum kunder	3.136.574	3.041.615	146.671	147.085	22.420	27.870
Kredittinstitusjoner	101.487	317.004				
Sum kunder og kredittinstitusjoner	3.238.060	3.358.619				

Sertifikater og obligasjoner: klassifisering av utsteder etter debitor kategori	12.07.2005	11.07.2005
Forsikringsforetak	0	2.560
Kommune	19.961	0
Kraft	0	5.018
Kredittforetak	3.084	3.061
OMF	39.263	25.104
Sertifikater og obligasjoner	62.308	35.743

Sikkerheter

Banken benytter sikkerheter for å redusere risiko avhengig av marked og type transaksjon. Sikkerheter kan være i form av fysisk sikkerhet, garantier, kontantdepot eller avtale om motregning osv. Fysisk sikkerhet skal som hovedregel være forsikret, eksempelvis bygninger, boliger eller varelager. Ved vurdering av sikkerhetens verdi legges til grunn en forutsetning om fortsatt drift. Unntak fra dette gjelder i situasjoner hvor det er foretatt nedskrivning. Det tas videre hensyn til forhold som kan påvirke sikkerhetens verdi, for eksempel konsesjonsbetingelser eller servitutter.

Brutto engasjement med helt eller delvis sikret med pant i bolig utgjorde per 31.12 2,76 mrd. kr. hvorav 2,35 mrd. kr var vektet 35%. Brutto engasjement med pant i næringsseidendom utgjorde per 31.12 598 mill. kr. Generelt kreves det sikkerhet for alle typer utlån, med unntak av mindre personkontokreditter. Som sikkerhet for bankens utlånsportefølje benyttes hovedsakelig pant i bolig- og fritidseiendom.

► NOTE 25
RENTERISIKO

Renterisiko oppstår som følge av at de enkelte eiendels- og gjeldspostene har ulike gjenstående rentebindingstider.

Banken har ved årsskiftet 18,8 mill. kr i fastrenteinnskudd fra kunder med en gjenværende bindingstid på inntil tolv måneder og 105,1 mill. kr i fastrentelån fra kunder med en gjenværende bindingstid på inntil 5 år.

Renteendring i markedet vil påvirke bankens rentemargin positivt ved stigende rente og negativt ved fallende rente. I en normal markedssituasjon vil renteendring likevel ikke påvirke rentemarginen i stor grad, ettersom banken i det alt vesentlige vil kunne foreta parallelle skift i rentenivået på innskudd og utlån.

Bankens obligasjonslån løper med flytende NIBOR-baserte 3 måneders renteaftaler, som gir en begrenset renterisiko.

Renterisikoen på bankens obligasjonsbeholdning gjenspeiler beholdningens gjenværende løpetid og tidspunkt for neste renteendring. Det meste av bankens verdipapirbeholdning har flytende rente og dette medfører normalt lav renterisiko. Renterisiko på obligasjonsbeholdningen følges regelmessig opp av styret.

Renterisiko i bankboken måles og rapporteres kvartalsvis gjennom beregning av effekten ved en renteendring hvor hele rentekurven forutsettes å parallellforskyve seg med 2 prosentpoeng.

Tidspunkt fram til avtalt/sannsynlig endring av rentebetingelser pr 31.12.2020	Uten rente eksponering	Inntil 1 mnd	1 – 3 mnd	3mnd – 1 år	1 – 5 år	over 5 år	Sum
Kontanter og kontantekvivalenter	11.046	71.002					82.048
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner og finansieringsforetak		29.431				72.056	101.487
Utlån til og fordringer på kunder	-8.037		3.027.740		116.871		3.136.574
Rentebærende verdipapirer	41	162.311					162.352
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinstrumenter	126.167						126.167
Andre eiendeler uten renteksponering	26.772						26.772
Sum eiendeler	155.989	262.744	3.027.740	-	116.871	72.056	3.635.400
Innlån fra kredittinstitusjoner og finansieringsforetak		272	110.065				110.337
Innskudd og andre innlån fra kunder	2	1.549.044	805.654	18.882			2.373.582
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	648		650.000				650.648
Øvrig gjeld	17.727						17.727
Sum gjeld	18.377	1.549.316	1.565.719	18.882	-	-	3.152.294
Egenkapital	483.106						483.106
Nettosum alle poster	-345.494	-1.286.572	1.462.021	-18.882	116.871	72.056	0

Poster utenom balansen

Garantiansvar				22.503			22.503
Bevilgede ikke disponerte lån og kreditter		146.066					146.066

Tidspunkt fram til avtalt/sannsynlig endring av rentebetingelser pr 31.12.2019	Uten rente eksponering	Inntil 1 mnd	1 – 3 mnd	3mnd – 1 år	1 – 5 år	over 5 år	Sum
Kontanter og kontantekvivalenter	8.554	66.117					74.671
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner og finansieringsforetak		249.873				67.131	317.004
Utlån til og fordringer på kunder	-2.457	2.938.987			105.064		3.041.594
Rentebærende verdipapirer		84.189					84.189
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinstrumenter	95.079						95.079
Andre eiendeler uten renteksponering	24.563						24.563
Sum eiendeler	125.739	3.339.166	-	-	105.064	67.131	3.637.100
Innlån fra kredittinstitusjoner og finansieringsforetak		400	130.000				130.400
Innskudd og andre innlån fra kunder		1.733.612	693.033	21.326			2.447.971
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer			614.890				614.890
Øvrig gjeld	19.760						19.760
Sum gjeld	19.760	1.734.012	1.437.923	21.326	-	-	3.213.021
Egenkapital	424.079						424.079
Nettosum alle poster	-318.100	1.605.154	-1.437.923	-21.326	105.064	67.131	0

Poster utenom balansen

Garantiansvar				27.870			27.870
Bevilgede ikke disponerte lån og kreditter		147.085					147.085

Restløpetid eiendeler og gjeld viser gjenværende løpetid på rentebærende eiendels- og gjeldsposter inkludert påløpte renter.

► NOTE 26
VALUTARISIKO

Valutarisiko er risikoen for at bankens beholdning av og forpliktelser i andre valutaer skal medføre tap som følge av endringer i valutakurser.

Banken har ingen balanseposter i valuta. Banken har imidlertid stilt garanti for et beskjedent antall valutalån, men garantiene er stilt i norske kroner slik at vi ikke har valutarisiko. Valutabeholdningen i kassene omregnes til NOK etter offisielle midtkurser.

► NOTE 27
LIKVIDITETSRIKISO

Likviditetsrisiko er risikoen for at banken ikke er i stand til å kunne innfri sine forpliktelser ved forfall, samt risikoen for at banken ikke klarer å møte sine likviditetsforpliktelser uten at kostnaden ved dette øker drastisk.

Styring av likviditetsrisiko

Lillesands Sparebank har som mål å holde en lav til moderat likviditetsrisiko på både kort og lang sikt. Likviditetsrisikoen skal være på et forsvarlig nivå og underbygge bankens finansielle styrke og evne til å tåle markedsmessig stress. Styringen av likviditetsrisiko tar utgangspunkt i Lillesands Sparebanks likviditetsstrategi som setter rammer for risikonivå. Bankens eksponering for likviditetsrisiko er hovedsakelig knyttet til finansiering i kapitalmarkedet og tap av innskudd. Likviditetsrisiko styres på overordnet nivå etter en rekke parametere, hvor LCR, NSFR og innskuddsdekning er blant de vesentligste. Styret mottar månedlig oversikt over utvikling i måltall, rammer og indikatorer samt forfallprofil for bankens innlån. Banken skal hovedsakelig finansiere sin virksomhet gjennom egenkapital og innskudd fra kunder. Det søkes å oppnå en innskuddsstruktur med mange mindre innskudd da banken ikke skal gjøre seg avhengig av store enkeltinnskudd. Når det gjelder innlånskilder ellers, legger banken vekt på diversifisering hvor så vel långivere, perioder og instrumenter inngår.

Ved årsskiftet har banken innlån fra obligasjonsmarkedet på 650 mill. kr, og forfallene er jevnt fordelt over de neste årene. Innlånene har en samlet vektet gjennomsnittlig restløpetid på 2,5 år. Bankens innskuddsdekning er ved årsskiftet 75,5 % (80,4) av brutto utlån.

Det utføres jevnlig analyse for å synliggjøre bankens evne til å dekke løpende likviditetsbehov også under stress. Bankens likviditetsverdier har gjennom året ligget godt over interne og eksterne måltall. Likviditetsreserven (LCR) utgjorde ved årsskiftet 118 % (237 %). Indikatoren for langsiktig, stabil finansiering (NSFR) utgjorde 150 % (147 %).

Banken har trekkrettighet i DNB på 75,0 mill. kr. I tillegg har banken mulighet til å overføre ytterligere deler av utlånsporteføljen til Verd Boligkreditt AS.

Likviditetsforfall per 31.12.2020	Uten rest- løpetid	Inntil 1 mnd	1 – 3 mnd	3mnd – 1 år	1 – 5 år	over 5 år	Sum
Kontanter og kontantekvivalenter		82.049					82.049
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner og finansieringsforetak		29.431				72.056	101.487
Utlån til og fordringer på kunder		229.501	1.167	6.431	85.700	2.818.596	3.141.395
Rentebærende verdipapirer		41		15.049	44.134	103.128	162.352
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinstrumenter	126.167						126.167
Sum eiendeler	126.167	341.022	1.167	21.480	129.834	2.993.780	3.613.450
Innlån fra kredittinstitusjoner og finansieringsforetak		337	30.000	80.000			110.337
Innskudd og andre innlån fra kunder		1.702.291	652.409	18.882			2.373.582
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer			648	300.000	350.000		650.648
Sum gjeld	-	1.702.628	683.057	398.882	350.000	-	3.134.567
Egenkapital	483.106						483.106
Nettosum alle poster	-356.939	-1.361.606	-681.890	-377.402	-220.166	2.993.780	-4.223
Poster utenom balansen							
Garantiansvar				22.503			22.503
Bevilgede ikke disponerte lån og kreditter		146.066					146.066
Likviditetsforfall per 31.12.2019	Uten rest- løpetid	Inntil 1 mnd	1 – 3 mnd	3mnd – 1 år	1 – 5 år	over 5 år	Sum
Kontanter og kontantekvivalenter		74.671					74.671
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner og finansieringsforetak		249.873				67.131	317.004
Utlån til og fordringer på kunder		221.327	2.837	20.969	95.694	2.703.691	3.044.518
Rentebærende verdipapirer			10.028	20.094	5.621		35.743
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinstrumenter	143.452						143.452
Sum eiendeler	143.452	545.871	12.865	41.063	101.315	2.770.822	3.615.388
Innlån fra kredittinstitusjoner og finansieringsforetak		400	130.000				130.400
Innskudd og andre innlån fra kunder		1.794.463	632.183		21.326		2.447.972
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		15.000	200.000	399.890			614.890
Sum gjeld	-	1.809.863	962.183	399.890	21.326	-	3.193.262
Egenkapital	424.079						424.079
Nettosum alle poster	-280.627	-1.263.992	-949.318	-358.827	79.989	2.770.822	-1.953
Poster utenom balansen							
Garantiansvar				27.870			27.870
Bevilgede ikke disponerte lån og kreditter		147.085					147.085

Restløpetid for eiendeler og gjeld viser gjenværende løpetid på rentebærende eiendels- og gjeldsposter inkludert påløpte renter.

► NOTE 28
ANDRE RISIKOFORHOLD

Konsentrasjonsrisiko

Konsentrasjonsrisiko er risikoen for tap som følge av konsentrasjon av utlån mot enkeltkunder, enkeltbransjer, geografiske områder samt sikkerheter med samme risikoegenskaper.

Risikokonsentrasjon, store engasjementer og grupper av engasjementer hvor det er en eller et fåtall felles risikodrivere som kan påvirkes samtidig, skal begrenses. Styret har fastsatt rammer for engasjementer mot enkelt næringer og enkeltkunder. Store engasjementer bevilges alltid av styret. Lillesands Sparebank hadde 31.12. fem engasjement som oversteg 10 % av ansvarlig kapital.

Markedsrisiko

Markedsrisiko er risikoen for tap i markedsverdier knyttet til porteføljer av finansielle instrumenter som følge av svingninger i aksjekurser, valutakurser, renter og råvarepriser. I tråd med bankens overordnede strategi skal banken ha lav risikoprofil i sine plasseringer.

Banken er utsatt for renterisiko, valutarisiko, aksjerisiko og kredittspreadsrisiko. Styret har i bankens markedspolicy vedtatt rammer for renterisiko, kredittspreadsrisiko og aksjerisiko. Bankens eksponering mot valuta er begrenset til kontantbeholdning for kjøp og salg av reisevaluta. Videre har banken stilt garantier for et beskjedent antall valutalån. Renterisiko er nærmere omtalt under note 25, og valutarisiko under note 26.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er risikoen for tap som skyldes utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser, svikt hos mennesker og i systemer eller eksterne hendelser. Det overordnede styringsmålet for operasjonell risiko er banken skal ha lav til moderat operasjonell risiko og at tap som følge av operasjonelle hendelser skal minimaliseres. Vesentlige deler av den operasjonelle risikoen i banken er knyttet til bruk av informasjons- og kommunikasjonsteknologi IKT, behandling av personopplysninger, tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering, samt forbrukervern.

Bankens styring og kontroll med operasjonell risiko inngår som en viktig del bankens arbeid med risikostyring og internkontroll. Sentralt i bankens overordnede styring og kontroll av operasjonell risiko er bankens årlige vurdering av strategiske risikoer og risikoer knyttet til de ulike forretnings- og støtteprosesser. Denne vurderingen danner grunnlaget for fastsettelse av kontrolltiltak relatert til de identifiserte risikoer. Det operative ansvaret for styring og kontroll av operasjonell risiko og således også kvaliteten i bankens drift, ligger hos den enkelte linjeleder. Linjelederne avgir årlig en bekreftelse av internkontrollen der det rapporteres oppover i organisasjonen om statusen på internkontrollen innenfor den enkelte organisatoriske enhet. Bekreftelsen danner grunnlaget for forbedringstiltak på identifiserte områder. I tillegg foretas en løpende gjennomgåelse av anbefalinger fra ekstern revisor som grunnlag for implementering av forbedringstiltak på reviderte områder.

Banken har fokus på å inneha nødvendig kompetanse på de ulike områdene, samt å avdekke og redusere nøkkelmennsrisiko.

Compliancerisiko

Compliancerisiko er risikoen for juridiske eller regulatoriske sanksjoner, tap av konsesjon, økonomisk tap eller tap av omdømme som følge av manglende etterlevelse av lover, forskrifter, bransjestandarder og interne styringsdokumenter. Den enkelte leder er ansvarlig for etterlevelse på sitt område. Complianceansvarlig foretar kontroll av etterlevelse basert på risikobasert complianceplan, og bidrar med råd og opplæring til de ulike områdene. Styret mottar hvert halvår rapport fra complianceansvarlig.

Forretningsrisiko

Forretningsrisiko er risikoen for uventede inntektssvingninger ut fra andre forhold enn kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. Risikoen kan opptre i ulike forretnings- eller produktsegmenter og være knyttet til konjunktursvingninger og endret kundeadfærd. Risikoen styres ved månedlig rapportering av resultat, balanse og måltall til styret.

Omdømmerisiko

Omdømmerisiko (eller renommerisiko) kan defineres som risiko for svikt i inntjening og kapitaltilgang på grunn av sviktende tillit og omdømme i markedet, dvs. hos kunder, motparter, lokalsamfunnet og myndigheter.

Lillesands Sparebank legger vekt på i alle sammenhenger å opptre på en slik måte at en ikke kommer i en situasjon som er med på å svekke bankens omdømme. Styret har vedtatt egne etiske retningslinjer for drift av banken. Banken er tilsluttet Finansnæringens Autorisasjonsordninger og er forpliktet til å følge GOD SKIKK. Omdømmerisiko styres også indirekte ved de mål og kontrollhandlinger som er satt for de andre risikoområdene.

Strategisk risiko

Strategisk risiko er risikoen for uventede tap eller sviktende inntjening i forhold til prognoser knyttet til vekstambisjoner, inntreden i nye markeder eller oppkjøp. Strategisk risiko er den fundamentale risikoen for at banken ikke skal bestå på lang sikt ved endret konkurransesituasjon, distributive produkter og tjenester, samt endring i rammevilkår. Risikoen styres ved årlige strategisamlinger med bankens styre og administrasjon, samt produksutvikling og innkjøp i fellesskap med De Samarbeidende Sparebankene.

Eierrisiko

Eierrisiko er risikoen for at banken blir påført negative resultater fra eierposter i strategisk eide selskaper og/eller må tilføre ny kapital i disse selskapene. Bankens har en rekke strategiske eierposter hvor det kan være aktuelt å tilføre ny kapital. Eierrisiko håndteres av styret som vurderer og godkjenner aktuelle investeringer i selskapene.

► NOTE 29
ANDRE FORPLIKTELSE

Det ble i januar 2020 inngått en 5-års avtale med Evry ASA på leveranse og drift av banksystemer. Evry ASA leverer en løsningsportefølje med blant annet bankkontorløsninger, nettbank, antihvitvask og betalingsformidlingstjenester. Evry ASA skal i tillegg levere drift av løsningene.

► NOTE 30
GODTGJØRELSE OG LIGNENDE

Lillesands Sparebank har en godtgjørelsesordning som etter styrets vurdering er i samsvar med bankens overordnede mål, risikotoleranse og langsiktige interesser. Godtgjørelsesordningen skal fremme god styring og kontroll med bankens risiko og den skal bidra til å unngå interessekonflikter.

Banken ønsker ikke å gi incentiver for økt risikotaking, og har derfor en generell fastlønsordning for alle ansatte. Bankens tillitsvalgte har også en fast, årlig godtgjørelse. Styret har fastsatt et sett med resultatmål som utgjør grunnlaget for en bonusordning som omfatter alle ansatte. Bonusutbetaling skal være innenfor de grenser som reglene fastsetter for ekstrapl betalinger i Godtgjørelsesforskriften. På grunnlag av måloppnåelse er det i regnskapet for 2020 avsatt kr. 35 500 pr. årsverk.

Lån til ansatte og styret var per 31.12.2020 på kr 46,9 mill. Ansattes lån ligger innenfor de rammer og løpetid og som gjelder for vanlige kundeforhold, og det er stilt sikkerhet for slike lån i samsvar med de krav som stilles i finansforetaksloven § 9-9. Vilkår for lån og garantier er ikke opplyst, ettersom disse er gitt på standard vilkår, eller generelle vilkår som benyttes for ansatte.

	Lønn	Honorar	Naturallytelser	Pensjonspremie
Ledelse				
Adm. banksjef	1.519		4	174
Styret				
Leder Torkil S. Mogstad		125		
Nestleder Inge Vollstad		100		
Styremedlem Knut Harald Kvifte		85		
Styremedlem Heikki E. Systad		85		
Styremedlem Brit Lauvrak Andersen		60		
Ansatt repr. i styret Niklas Grønning fra mars 20		68		
Ansatt repr. i styret Karin Hagen til mars 20		20		
Sum styret totalt		543		
Generalforsamling				
Til hvert av medlemmene av generalforsamlingen		2		
Sum generalforsamling totalt		40		

Rentesubsidiering lån til ansatte

Periodens kostnader knyttet til rentesubsidisering av lån til ansatte utgjør kr. 361.538

► NOTE 31
EGENKAPITALBEVIS

Lillesands Sparebank har ikke utstedt egenkapitalbevis.

► NOTE 32
HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN OG BETINGEDE UTFALL

Hendelser etter balansedagen

Det har ikke vært vesentlige hendelser som påvirker resultat og de verddivurderinger som er gjort utover de hendelser som er reflektert i årsregnskapet. For øvrig har det ikke inntrådt forhold etter regnskapsårets utgang som er av betydning for bedømmelsen av selskapet.

Betingede utfall

Banken er ikke part i noen rettstvister eller kjent med pågående slike.

► NOTE 33
OVERGANG TIL IFRS

Forskrift om årsregnskap for banker, kredittforetak og finansieringsforetak (forskriften) ble endret med virkning for regnskapsår som startet 1. januar 2020, og det ble innført nye prinsipper i tråd med IFRS. Nedenfor vises overgangseffektene som oppstod ved tilpasning til IFRS-regelverket. Overgangseffekten var hovedsakelig knyttet til justering av aksjer til virkelig verdi som utgjorde 26,5 mill. kr. I tillegg ble 2,3 mrd. av utlån til kunder reklassifisert fra amortisert kost til virkelig verdi med verdiendringer over utvidet resultat.

Klassifikasjon og måling av finansielle instrumenter

Klassifikasjon og måling finansielle instrumenter	Forskrift om årsregnskap for banker m.v. (pr. 31.12.19)		Forskrift om årsregnskap for banker m.v. (gjeldende fra 1.1.20)	
Finansielle eiendeler	Målekategori	Bokført verdi	Målekategori	Bokført verdi
Kontanter og fordringer på sentralbanker	Amortisert kost	74.671	Amortisert kost	74.671
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	Amortisert kost	317.004	Amortisert kost	317.004
Utlån til og fordringer på kunder	Amortisert kost	3.044.519	Amortisert kost	711.993
Utlån til og fordringer på kunder	-	-	Virkelig verdi over utvidet resultat	2.330.176
Sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende papirer	Kost	35.743	Virkelig verdi over resultatet	35.817
Aksjer, andeler og andre vp. med variabel avkastning	Kost	143.452	Virkelig verdi over resultatet	170.019
Opptjente ikke mottatte inntekter	(1)	4.908	-	-
Finansielle forpliktelser	Målekategori	Bokført verdi	Målekategori	Bokført verdi
Gjeld til kredittinstitusjoner	Amortisert kost	130.400	Amortisert kost	130.620
Innskudd fra og gjeld til kunder	Amortisert kost	2.447.972	Amortisert kost	2.447.974
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	Amortisert kost	614.890	Amortisert kost	616.664
Påløpte ikke betalte renter	(2)	1.997	-	-

(1) Posten inkluderer kun opptjente renteinntekter som etter overgangen vil fordeles på de ulike underliggende postene.

(2) Posten inkluderer kun påløpte rentekostnader som etter overgangen vil fordeles på de ulike underliggende postene.

Avstemming av finansielle eiendeler og forpliktelser

Finansielle eiendeler	Balanseført verdi etter forskrift om årsregnskap for banker m.v. (pr. 31.12.19)	Reklassifisering	Endring i måling	Balanseført verdi etter forskrift om årsregnskap for banker m.v. (gjeldende fra 1.1.20)
Amortisert kost				
Kontanter og fordringer på sentralbanker	74.671	0	0	74.671
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	317.004	0	0	317.004
Utlån til og fordringer på kunder	3.036.662	-2.326.055	1.386	711.993
Sum finansielle eiendeler - amortisert kost	3.428.338	-2.326.055	1.386	1.103.668
Kost				
Sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende papirer	35.743	-35.743	0	0
Aksjer, andeler og andre vp. med variabel avkastning	143.452	-143.452	0	0
Sum finansielle eiendeler - kost	179.194	-179.194	0	0
Opptjente ikke mottatte inntekter	4.908	-4.908	-	0
Virkelig verdi over utvidet resultat				
Utlån til og fordringer på kunder	0	2.330.890	-713	2.330.176
Sum finansielle eiendeler - virkelig verdi over utvidet resultat	0	2.330.890	-713	2.330.176
Virkelig verdi over resultatet				
Sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende papirer	0	35.817	0	35.817
Aksjer, andeler og andre vp. med variabel avkastning	0	143.452	26.568	170.019
Sum finansielle eiendeler - virkelig verdi over resultatet	0	179.268	26.568	205.836
SUM finansielle eiendeler	3.612.440	0	27.241	3.639.681
Finansielle forpliktelser	Balanseført verdi etter forskrift om årsregnskap for banker m.v. (pr. 31.12.19)	Reklassifisering	Endring i måling	Balanseført verdi etter forskrift om årsregnskap for banker m.v. (gjeldende fra 1.1.20)
Amortisert kost				
Gjeld til kredittinstitusjoner	130.400	220	0	130.620
Innskudd fra og gjeld til kunder	2.447.972	3	0	2.447.974
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	614.890	1.774	0	616.664
SUM finansielle forpliktelser - amortisert kost	3.193.262	1.997	0	3.195.259
Påløpte ikke betalte renter	1.997	-1.997		
SUM finansielle eiendeler	3.195.259	0	0	3.195.259

Avstemming av tapsavsetninger

	Avsetning tap på utlån og garantier pr. 31.12.2019	Reklassifisering	Endring i måling	Avsetning til tap på utlån og garantier pr. 1.1.20
Utlån til og fordringer på kunder	7.857	-1.294	-1.507	5.056
Sum finansielle eiendeler målt til amortisert kost	7.857	-1.294	-1.507	5.056
Utlån til og fordringer på kunder	0	1.294	702	1.996
Sum eiendeler målt til virkelig verdi over utvidet resultat	0	1.294	702	1.996
Finansielle garantier, ubenyttet kreditt og lånetilsagn				
Finansielle garantier	0	0	88	88
Ubenyttet kreditt og lånetilsagn	0	0	43	43
SUM	7.857	0	-673	7.184

Effekten av overgangen til IFRS på egenkapital

Egenkapital pr. 31.12.19	424.079
Endring i måling og tapsavsetninger som følge av overgang til IFRS 9	27.241
Skatteeffekt av overgangen	-168
Egenkapital pr. 1.1.20	451.151

► NOTE 34 NØKKELTALL

Resultatanalyse (i % av gj.snittlig forvaltningskapital)	2020	2019
Renteinntekter og lignende inntekter	2,48	2,92
Rentekostnader og lignende kostnader	1,00	1,29
Netto rente- og provisjonsinntekter	1,48	1,63
Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	0,31	0,33
Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	0,01	0,04
Utbytte og andre inntekter av egenkapitalinstrumenter	0,05	0,12
Netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og finansielle instrumenter	0,53	0,01
Andre driftsinntekter	0,01	0,00
Sum andre inntekter	0,88	0,44
Lønn og andre personalkostnader	0,60	0,57
Andre driftskostnader	0,57	0,57
Av-/nedskrivninger, verdiendringer og gevinst/tap på ikke-finansielle eiendeler	0,03	0,00
Sum driftskostnader	1,19	1,17
Kreditttap på utlån, garantier mv. og rentebærende verdipapirer	0,11	-0,05
Resultat før skatt fra videreført virksomhet	1,05	0,94
Skatt på ordinært resultat	0,20	0,20
Resultat etter skatt fra videreført virksomhet	0,85	0,71
Andre inntekter og kostnader	0,07	
Totalresultat for regnskapsåret	0,92	0,71

Andre nøkkeltall	2020	2019
Lønnsomhet		
Egenkapitalavkastning etter skatt	7,42	6,02
Kostnadsprosent ekskl verdipapirer	50,09	57,14
Soliditet		
Egenkapital i % av FVK	13,31	11,66
Likviditet		
LCR	118	237
Tap og mislighold		
Bokført tap i % av brutto utlån	0,13	-0,06
Brutto misligholdte lån (>90 dager) i % av brutto lån	0,08	0,11
Brutto tapsutsatte engasjement i % brutto utlån	0,28	0,26
Vekst og innskuddsdekning		
Endring i forvaltningskapital	-0,23	6,00
Endring i forvaltningskapital inkl Verd Boligkreditt	-0,25	6,21
Utlånsvekst	3,31	2,31
Utlånsvekst inkl Verd Boligkreditt	2,03	3,19
Innskuddsdekning	75,48	80,41
Innskuddsvekst	-3,04	7,22

► UTVIKLING 1990-2020 – NØKKELTALL I 1000 kroner

Pr. 31.12	Drifts- overskudd	Innskudd	Utlån netto	I kasser og andre banker	Verdipapirer	Forvaltningskapital	Fonds	Fonds i % av forvaltning
1990	9.334	293.989	267.193	28.237	40.835	327.943	28.529	8,70
1995	11.577	455.556	426.325	40.459	66.738	542.565	78.762	14,50
2001	16.662	770.703	792.526	63.505	45.193	918.938	138.248	15,00
2002	19.118	875.620	924.606	43.243	50.972	1.037.317	149.370	14,40
2003	17.543	875.364	1.055.919	43.110	59.376	1.175.506	161.414	13,70
2004	18.771	900.104	1.109.315	101.541	64.836	1.293.838	174.211	13,50
2005	23.317	989.775	1.233.176	92.278	75.178	1.420.048	190.327	13,40
2006	22.466	1.126.901	1.412.652	145.768	79.122	1.660.103	211.250	12,70
2007	25.507	1.236.871	1.585.499	172.871	83.679	1.865.878	228.419	12,20
2008	23.643	1.361.008	1.761.173	225.607	78.470	2.093.013	243.836	11,60
2009	23.226	1.441.051	1.913.373	195.265	105.350	2.241.429	259.903	11,60
2010	25.960	1.490.460	1.945.707	273.442	87.126	2.332.280	277.682	11,90
2011	19.143	1.558.114	2.069.316	220.413	94.475	2.417.931	288.574	11,90
2012	21.046	1.711.120	2.307.945	214.913	83.705	2.639.763	301.651	11,40
2013	20.854	1.841.190	2.454.774	156.068	140.869	2.768.904	315.353	11,40
2014	26.756	1.947.968	2.510.563	258.769	93.636	2.883.433	333.029	11,50
2015	19.339	2.071.286	2.602.437	130.258	170.258	2.922.045	344.800	11,80
2016	25.102	2.205.019	2.639.714	212.577	183.521	3.052.969	362.949	11,90
2017	17.334	2.233.296	2.904.847	227.134	204.088	3.358.983	377.356	11,20
2018	23.707	2.283.044	2.966.251	241.143	194.253	3.431.182	401.228	11,70
2019	24.931	2.447.972	3.036.662	391.675	179.194	3.637.100	424.079	11,66
2020	34.249	2.373.582	3.136.574	183.535	289.119	3.635.400	483.106	13,29

►► REVISORS BERETNING

TIL GENERALFORSAMLINGEN I LILLESANDS SPAREBANK

Til generalforsamlingen i Lillesands Sparebank

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Lillesands Sparebanks årsregnskap som består av balanse per 31. desember 2020, resultatregnskap, endring i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noteopplysninger, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2020, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik internkontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et regnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

PricewaterhouseCoopers AS, Kystveien 14, NO-4841 Arendal

T: 02316. org. no.: 987 009 713 MVA, www.pwc.no

Statsautoriserte revisorer, medlemmer av Den norske Revisorforening og autorisert regnskapsførerselskap

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle selskapet eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjons handlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjons handlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har

avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om andre lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til resultatdisponering er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Arendal, 18. februar 2021
PricewaterhouseCoopers AS

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'F. Botha'.

Fredrik Botha
Statsautorisert revisor

►► STYRET

Styret

Torkil S. Mogstad - Leder
Inger Vollstad - Nestleder
Knut Harald Kvifte
Heikki E. Systad
Brit Lauvrak Andersen
Niklas Grønning - Ansattes rep.

Varamedlemmer

Marion Glamsland Berntsen
Sverre Tønnessen
Hilde Østerøy - Ansattes rep.

►► GENERALFORSAMLING

Innskytervalgte

Mona S Haldorsen
Bente Sophie Ribe Lauritzen
Merete Moen
Espen Sjølund
Wenche Østby
Ove Cornelius Olsen
Bjørn Mariussen
Petter Aabye
Kristoffer Thomassen
Siv Emanuelsen
Odd Nordvoll
Ragnhild H. Thomassen

Varadlemmer

Roy Thomassen
Rickard Modalen
Jannicke Ludvigsen
Hilde Tørring

Kommunevalgte

Leiv Per Olsen
Leif K. Drangsholt
Ingebjørg Ribe Rudihagen
Signe Ann Jørgensen

Kommunevalgte varamedlemmer

Otto Randøy
Kristin Gustavsen

Valgkomité

Marie Vallesverd Dannevig
Anne Lise Hodne Eriksen
Kari Berntsen

Valgkomité varamedlem

Anders From

Ansattes representanter

Lars Olav H-Espeland
Anne Brit Gundersen
Preben Krohn Gunnersen
Anne Lise Hodne Eriksen

Ansattes varamedlemmer

Karin Glamsland
Anne Brit Nordal

►► BYENS BANK

I 168 ÅR

Lillesands Sparebank ble grunnlagt i 1852 med et grunnfond på 273 spesidaler. Direksjonen var bredt sammensatt med sakfører, lensmann, to kjøpmenn, konsul og kirkesanger. Siden har banken utviklet seg i takt med endringene i lokalsamfunnet. Gjennom 168 år har de fleste i Lillesand hatt sparepenger eller lån i sparebanken. Det lokale næringslivet har hatt stor nytte av en bank som kjenner lokalmarkedet til fingerspissene. I dag er Lillesands Sparebank en moderne bank med et fullverdig tilbud til privat- og bedriftskunder. Samtidig er banken stolt av sin historie, og er fortsatt levende opptatt av å bidra til positiv utvikling i Lillesand!

